

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 01.12.2021
Vår ref.: 200901539-44
Arkiv: 315 / 015.Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Eilif Brodtkorb
22959449

Revisjon av vilkår for Uvdalsreguleringen - NVEs innstilling

NVE anbefaler at det innføres nye og moderne standard konsesjonsvilkår for reguleringen av Uvdalsvassdraget. Vilkårene gir myndighetene hjemmel til å pålegge relevante avbøtende tiltak.

NVE anbefaler en minstevannføring i Jøndøla på 100 l/s i sommerhalvåret og 50 l/s i vinterhalvåret. NVE vil ikke anbefale at det settes krav om en minstevannføring i Uvdalselva målt ved Mogen. Uvdalselva har et stort og uregulert restfelt og vi mener at dagens forhold i Uvdalselva ikke er så dårlige at det kan forsvare tapet av kraft, regulerbarhet osv. ved en større minstevannføring i Uvdalselva.

NVE vil ikke anbefale at det innføres magasinrestriksjoner i Sønstevatn.

Uvdalsreguleringen og Norereguleringen er viktige for å sikre pålagt minstevannføring på lakseførende del av Numedalslågen. Minstevannføringsregimet fungerer tilfredsstillende og NVE ser derfor ikke behov for å endre manøvreringsreglementet for Numedalslågen fra 2001 i forbindelse med vilkårsrevisjon for Uvdalsreguleringen.

Samlet produksjon i Uvdalsvassdraget ligger på ca. 459 GWh årlig. Med NVEs forslag til minstevannføringslipp vil produksjonen reduseres med rundt 3 GWh årlig.

NVE har balansert hensynet til naturverdiene som finnes i vassdraget, med hensynet til reguleringens store betydning for kraftproduksjon og kraftsystemet. Foreslåtte minstevannføring vil være positivt for biologisk mangfold, landskap og friluftsliv i Jøndalen. Fleksibiliteten og regulerbarheten i systemet vil i liten grad bli påvirket.

Innhold

Sammendrag.....	2
Sakens bakgrunn	3
Om området, eksisterende vannkraftanlegg og konsesjonsrettslig status.....	4
Revisjonsdokumentet	10
Behandlingsprosess	10
Rammer for revisjon av konsesjonsvilkår	15

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVEs vurdering av kunnskapsgrunnlaget.....	19
Vurdering av innkomne krav.....	21
NVEs konklusjon	43
Merknader til nye konsesjonsvilkår	46
Oppfølging av reviderte vilkår	51
Merknader til nytt manøvreringsreglement.....	53
Øvrige merknader.....	54
Videre saksbehandling	57

Sammendrag

Kravet om revisjon av konsesjonsvilkår for Uvdalsvassdraget ble fremmet i brev fra Nore og Uvdal kommune 16.05.2011. Revisjonskravet gjelder konsesjon for reguleringskonsesjonen for Uvdalsvassdraget gitt i kgl.res. av 12.05.1961 og konsesjon for tilleggsregulering ved kronp.res. 13.11.1964.

Sentrale krav fra Nore og Uvdal kommune og fra høringsuttalelsene er magasinrestriksjoner, minstevannføring, biotopforbedrende tiltak, terskler, erosjonssikring og flomtiltak. I tillegg fremmes ulike krav om tiltak for å tilrettelegge for tilgang, fiske, og ferdsel langs vassdraget.

NVE fattet vedtak om å åpne for vilkårsrevisjon den 31.8.2012. Revisjonsdokumentet fra Skagerak Kraft ble mottatt 23.4.2014. NVE avholdt befarings i Uvdalsvassdraget 20.9.2016.

Skagerak Kraft er av den generelle oppfatning at utbyggingen ikke har gitt skader og ulemper som man ikke forutså på konsesjonstidspunktet. Vassdraget er karakterisert ved stor gjenværende vannføring i Uvdalselva. Eventuelle krav knyttet til magasinrestriksjoner og fyllingstidspunkt vil redusere produksjonsgrunnlaget og muligheten for flomdemping i betydelig grad. Konsesjonæren mener at det ikke finnes faglig grunnlag eller dokumentasjon for at konsesjonsvilkårene bør endres.

NVE anbefaler en minstevannføring i Jønndøla. Slipp av vann fra bekkeinntaket Krukeåi vil bedre forholdene i Jønndøla generelt, både biologisk og landskapsmessig, og vil også bidra noe i Uvdalselva, særlig i de tørreste periodene av året. NVE legger vekt på at Jønndalen er et mye brukt område både sommer og vinter og en innfallsport til Hardangervidda. Elvestrekningen ligger nær vei, støler og de områdene som er mest brukt til friluftsførelse. En minstevannføring vil være positivt både for friluftsliv og landskap gjennom opplevelsen av rennende vann, og vil i tillegg ha en positiv effekt på vanntilknyttede organismer. Et slipp tilsvarende alminnelig lavvannføring i Jønndøla (hhv. 100 l/s om sommeren og 50 l/s om vinteren) vil medføre en samlet reduksjon i produksjon på om lag 2,8 GWh/år. NVE mener at slipp av minstevannføring fra inntak i Krukeåi vil gi størst nytte for allmennheten, samtidig som kraftreduksjonen vil bli relativt beskjeden.

NVE anbefaler at det innføres nye og moderne standard konsesjonsvilkår for reguleringen av Uvdalsvassdraget. Vilkårene gir myndighetene hjemmel til å pålegge relevante avbøtende tiltak.

NVE vil ikke anbefale at det settes krav om en minstevannføring i Uvdalselva målt ved Mogen. NVE mener dagens forhold i Uvdalselva ikke er så dårlige at det kan forsvare tapet av kraft, regulerbarhet osv. ved en større minstevannføring i Uvdalselva. Det drives et aktivt sportsfiske i Uvdalselva i dag på den vannføringen som uregulert restfelt gir. Rent krafttap ved en minstevannføring som er krevd (hhv. 5 m³/s om sommeren og 1 m³/s om vinteren) er estimert til 44 GWh.

NVE vil ikke anbefale at det innføres magasinrestriksjoner i Sønstevatn. Sønstevatn er viktig for regulerbarhet, fleksibilitet, flomhåndtering og ikke minst minstevannføringskravet i Numedalslågen.

Uvdalsreguleringen og Norereguleringen er sammen viktige for å sikre pålagt minstevannføring på lakseførende del av Numedalslågen. I reglementet for Numedalslågen åpnes det for å vurdere vannføringsregimet på lakseførende strekning i forbindelse med revisjonen av Uvdalsreguleringen. Dette vannføringsregimet er dokumentert å fungere godt, og NVE ser derfor ikke behov for å justere manøvreringsreglementet for Numedalslågen fra 2001 i denne omgang.

Et viktig hensyn i revisjonssaker er at nye vilkår og ev. restriksjoner gir muligheter for vesentlige miljøforbedringer uten at ulempene i form av krafttap, forsyningsikkerhet, kostnader og andre negative virkninger for regulanten og samfunnet blir uforholdsmessige store. NVE mener at disse hensynene tillegges vekt når vi anbefaler slipp av minstevannføring i Krukeåi/Jønndalen.

Sakens bakgrunn

Generelt om revisjon av konsesjonsvilkår

Etter lovendringen av vassdragsreguleringsloven (vregl.) i 1992, jf. Ot.prp. nr. 50 (1991-92), er det åpnet for at vilkårene i tidligere gitte tidsbegrensede konsesjoner uten fastsatt revisjonstidspunkt, kan revideres 50 år etter konsesjonstidspunktet.

Revisjonsadgangen gir primært muligheter til å sette nye vilkår for å rette opp miljøskader som er oppstått som følge av reguleringene, men ved revisjon kan også vilkårene generelt bli modernisert, og uaktuelle vilkår kan bli slettet. Rammene for selve konsesjonen, inkludert reguleringshøyden, er fastsatt og kan ikke endres. Det er bare konsesjonsvilkårene som kan tas opp til revisjon.

I samme vassdrag er det ofte gitt flere konsesjoner over tid med forskjellig revisjonstidspunkt. Det kan være hensiktsmessig å forskyve noen revisjoner i tid for å få til en samordnet revisjon for hele vassdraget. Når en revisjon av vilkårene er foretatt, vil det normalt være 30 år til neste revisjonsmulighet.

Framsatt krav om revisjon

Kravet om revisjon av konsesjonsvilkår for Uvdalsvassdraget ble fremmet i brev fra Nore og Uvdal kommune 16.05.2011.

Revisjonskravet gjelder konsesjon for reguleringskonsesjonen for Uvdalsvassdraget gitt i kgl.res. av 12.05.1961 og konsesjon for tilleggsregulering ved kronp.res. 13.11.1964.

Som grunnlag for revisjonskravet anføres først og fremst de negative virkningene reguleringen av vassdraget har hatt for friluftsliv, landskap og biologisk mangfold.

Sentrale krav for å bedre forholdene er magasinrestriksjon på Sønstevatn, minstevannføring i en flere bekker/elver, biotopforbedrende tiltak, terskler, erosjonssikring og flomtiltak. I tillegg fremmes ulike krav om tiltak for å tilrettelegge for tilgang, fiske, og ferdsel langs vassdraget. Nore og Uvdal kommune har stilt krav om begrensninger for laveste regulerte vannstand sommerstid og krav om minstevannføring uten nærmere tallfesting. Statsforvalteren stiller krav om en vannstand på minimum 5 m under HRV i Sønstevatn og støtter kommunens krav om minstevannføring i Uvdalselva. Statsforvalteren har også et konkret forslag til minstevannføring i Uvdalselva på 5 m³/s fra 1. juni til 20. oktober (sommer) og 1 m³/s resten av året (vinter) målt ved Mogen.

Åpning av revisjonssak

På basis av kravene om revisjon og kommentarene fra Skagerak Kraft AS fattet NVE vedtak 31.8.2012 om at vilkårene for følgende konsesjoner skal revideres:

- Kgl.res av 12-5-1961. Statsregulering av Uvdalsvassdraget.
- Kronp.res. 13.11.1964. Ytterligere overføringer mv. i Uvdalsvassdraget.

Om området, eksisterende vannkraftanlegg og konsesjonsrettslig status

Uvdalsvassdraget ligger i Nore og Uvdal kommuner i Buskerud (Figur 1). Vassdraget ble bygd ut på 1960-tallet og kraftverkene Uvdal 1 og Uvdal 2 ble satt i drift i 1966.

Uvdal 1 utnytter fallet på 585 m mellom Sønstevatn og dalbunnen i Uvdal (Figur 2). Uvdal 2 utnytter et fall på 196 m mellom Fønnebofjorden i Uvdal og Norefjorden nedenfor Rødberg (Figur 3). Uvdal 1 har en installert effekt på 92 MW og Uvdal 2 har en installert effekt på 41 MW. Midlere årsproduksjon for begge kraftverkene til sammen er på ca. 459 GWh (Tabell 1). Kraften fra Uvdal 1 overføres på 132-kV nivå til Uvdal 2. Kraften fra begge stasjonene transformeres så opp til 300 kV i Uvdal 2, og føres via egen linje inn på sentralnettet ved Nore.

Magasinkapasiteten og slukeevnen på kraftverkene er dimensjonert for å optimalisere produksjonen og minimalisere flomrisiko/flomtap (
Tabell 2).

Sønstevatn i Imingdalen er demmet opp til kote 1060 moh med en reguleringshøyde på 31,1 m. Opprinnelig var det tre vatn (Sjugurdjern, Mevatn og Sønstevatn) som ble regulert til et stort magasin. Reguleringen økte vannarealet fra 3,1 til 12,8 km² (> 400 %). Sønstevatn har en reguleringsgrad på ca. 90 %, som innebærer at magasinet kan lagre nesten et helt år med tilsig. Tappingen fra Sønstevatn under vår- og høstflom begrenses av tilsiget til Fønnebofjorden. I disse periodene produseres det ofte kun i Uvdal 2. Ellers i året har Skagerak Kraft stor frihet til å disponere tapping fra Sønstevatn.

Fønnebofjorden er inntaksmagasinet til Uvdal 2. Dette magasinet har svært liten reguleringsgrad og er et døgnreguleringsmagasin. Uvdal 2 har et nedslagsfelt på over 200 km² og reguleres med en demping på ca. 0,9 meter. Vannstanden styres ved å variere produksjonen mellom Uvdal 1 og Uvdal 2.

Ormbekken og Tøddøla er overført til Tøddølvatn. Vannet har fast overløp til tunnelen på kote 1101. Vannet blir videre overført i tunnel til Vikvatn og derfra ut i Sønstevatnmagasinet.

Damtjern er overført til Sønstevatn via en tunnel ned til en mindre bekk med avløp til Sønstevatnmagasinet. Vannet har fast overløp til tunnelen på kote 1223.

Reguleringen omfatter også inntak av vann fra flere bekkeinntak.

Det er ikke pålagt minstevannføring i vassdraget. Reguleringen har derfor ført til redusert vannføring i Uvdalselva fra Tøddølvatn og ned til utløpet av Uvdal 1. Enkelte mindre elver som Ølmåsåi, Tverråni, Løingardsåi samt Uvdalselva nedstrøms Fønnebofjorden til Rødbergdammen har fått vesentlig redusert vannføring. Restfeltet sikrer imidlertid en viss vannføring i Uvdalselva.

Gjennomsnittlig avrenning for feltene som utnyttet i Uvdal 1 og Uvdal 2 er til sammen 14,4 m³/s (Tabell 3).

Tabell 1. Kraftverk i Uvdalsvassdraget med tilhørende installert effekt og årlig midlere kraftproduksjon.

Kraftverk	Installert effekt (MW)	Maks slukeevne (m ³ /s)	Årlig midlere produksjon (GWh)
Uvdal 1 kraftstasjon	92	18,5	290
Uvdal 2 kraftstasjon	41	24	169

Figur 1. Uvdalsreguleringen ligger i Nore og Uvdal kommune i Buskerud.

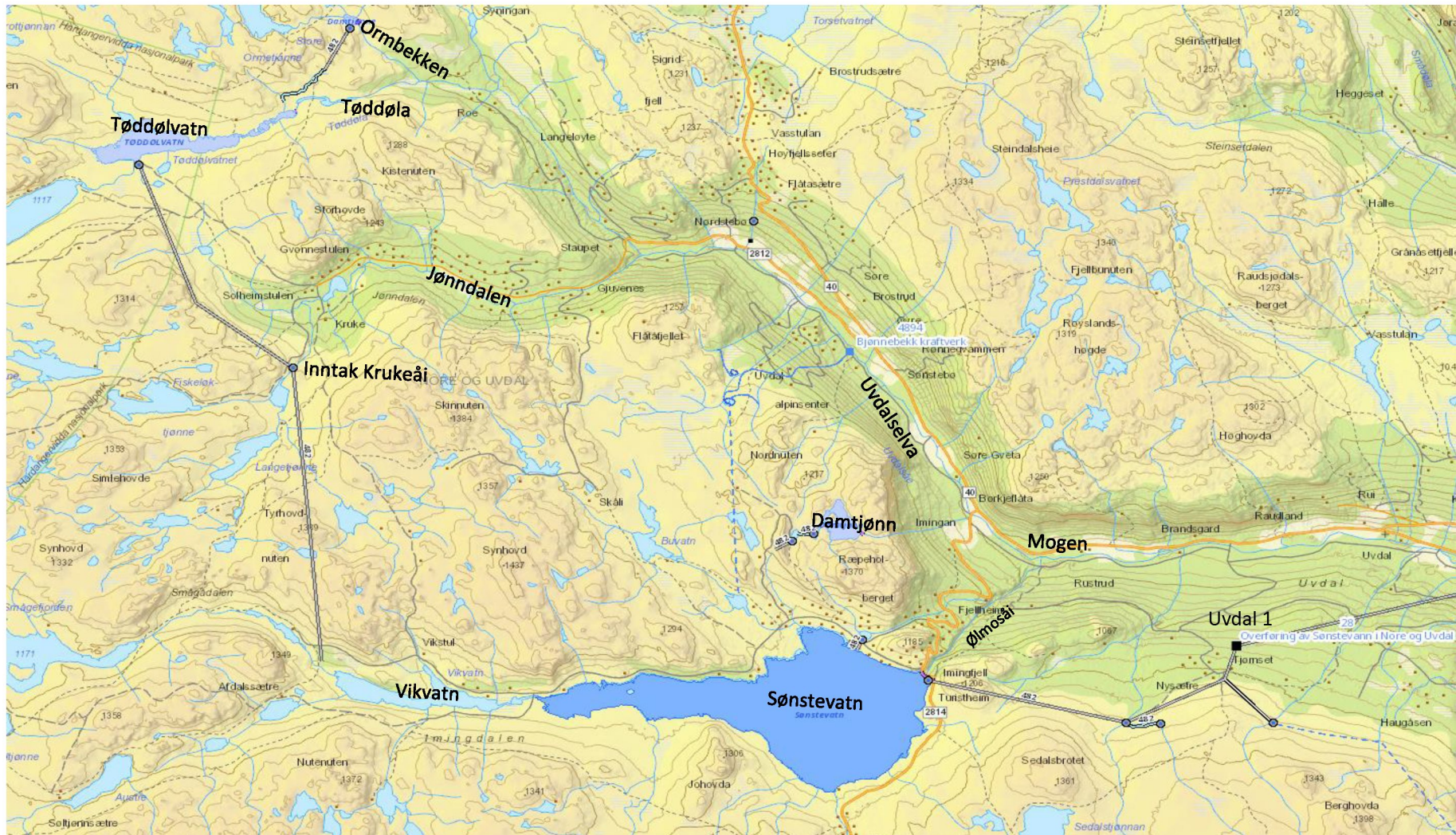
Tabell 2. Reguleringsmagasin. Nøkkeltall for reguleringsmagasinene som benyttes i Uvdal 1 og Uvdal 2 kraftstasjon. LRV=laveste regulerte vannstand, HRV=høyeste regulerte vannstand, NV= normalvannstand og magasin kapasitet er oppgitt i millioner kubikkmeter.

Reguleringsmagasin	LRV	HRV	NV	mill. m ³
Sønstevann	1028,9	1060	1060	221,6
Fønnebøfjorden*	459		459,9	0,6

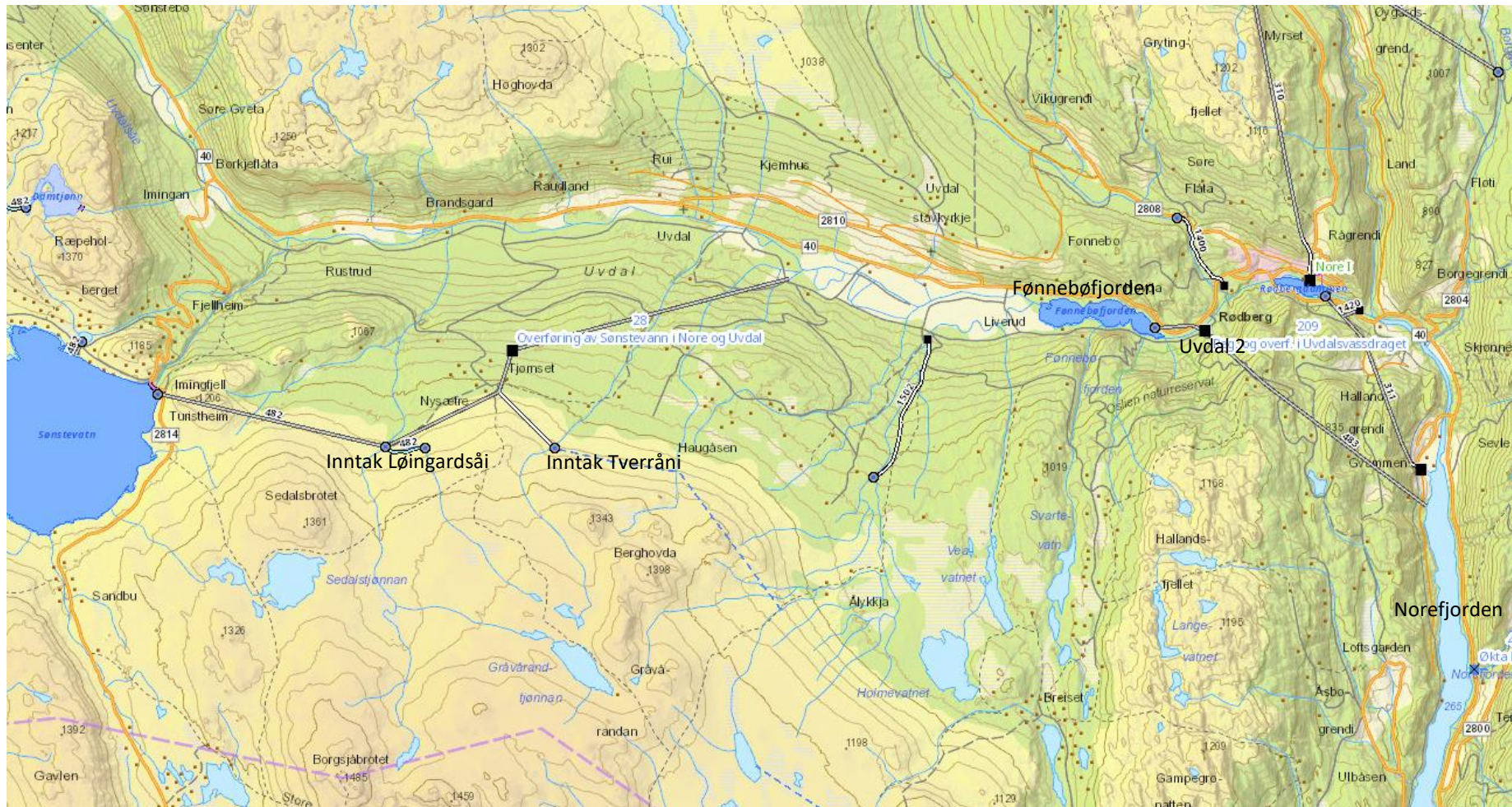
*Fønnebøfjorden inngår ikke i manøvreringsreglementet i gjeldende konsesjon. Regulert vannstand viser til det som ble lagt til grunn i vassdragskjetnet.

Tabell 3. Avrenning fra nedbørfeltet til Uvdal 1 og Uvdal 2 kraftverk

	Nedbørfelt (km²)	Qmiddel NVE 1961-90 (m³/s)	Qmiddel NVE 1961-90 (l/skm²)	Mag. Volum totalt (Mm³)
Uvdal 1 kraftverk	334.9	6.56	23.46	221.6
Uvdal 2 lokal	351.4	7.86	18.67	0.6
<i>Uvdal 2 kraftverk total</i>	686.3	14.42	21.01	222.2

Figur 2. Uvdalsreguleringen – Uvdal 1. Inntak i Sønstevatnmagasinet og utløp i Uvdalselva ovenfor Fønnebofjorden.

Figur 3. Uvdalsreguleringen – Uvdal 2. Inntak i Fønnebøfjorden og utløp i Norefjorden.

Skjønnsvilkår og forutsetninger

Det er avholdt følgende skjønn i forbindelse med utbyggingen av vassdraget:

- Underskjønn av 2. april 1963 (Fjellområdet)
- Overskjønn av 15. juni 1965 (Fjellområdet)
- Underskjønn av 30. oktober 1965 (Dalområdet)
- Overskjønn av 10. mai 1968 (Dalområdet)
- Underskjønn av 3. februar 1981 (Frostrøyk)
- Overskjønn av 23. september 1987 (Frostrøyk)

Ifølge Skagerak Kraft berører ovennevnte skjønn i all hovedsak privatrettslige forhold. I merknadene etter befaring (30.10.2016) fra konsesjonæren utdyper de ytterligere om avholdte skjønn:

«I overskjønnene er det imidlertid satt vilkår om noen tiltak som er begrunnet med allmenne hensyn. Så langt vi kan se gjelder dette bygging av sammenhengende veier og noen terskler. Også en del av øvrige skjønnsplagte tiltak som veier og terskler og som er begrunnet ut fra privatrettslige hensyn kan sies å ha allmenn betydning. De mest aktuelle dokumentene i forhold til revisjonssaken er overskjønn av 10. mai 1968 (Dalområdet) og overskjønn av 15. juni 1965 (Fjellområdet).

I konsesjonen er det så langt vi kan se ikke sagt noe om reguleringen av Fønnebofjorden. Som en del av de alminnelige skjønnsforutsetningene i ovennevnte skjønn er manøvreringen av Fønnebofjorden beskrevet på bl.a. side 30 i overskjønn av 10. mai 1968. (Dalområdet). Deler av denne beskrivelsen kan være relevant for revisjonssaken og det siteres følgende fra skjønnsforutsetningene vedrørende Fønnebofjorden.

«Normalvannstand før utbygging: 460,7

Normalvannstand etter: 459,9

Laveste vannstand før utbygging 460,15

Laveste vannstand etter 459,0

Normalvannstanden blir således senket 0,80 meter, men fjorden vil samtidig bli brukt som døgnreguleringsmagasin for Uvdal II. Det vil bli gjort en del oppmudringsarbeid midtfor.

I Uvdalselevens utløp fra fjorden i sydenden (eg. østsiden) av denne blir det utført en tetnings skjerm... Bare under stor flom vil det da renne noe vann ut i elven.»

Etter hva vi erfarer har det også tidligere blitt foretatt senkning av Fønnebofjorden. Hensikten med senkningen foretatt på 60-tallet var å tilrettelegge for dyrking av landbruksarealer langs og oppstrøms Fønnebofjorden.

Vi ser også at senkningen har lagt til rette for annen type bruk av arealene rundt Fønnebofjorden enn det som var lagt til grunn som forutsetninger for skjønnet. Blant annet er et område nord for utløpet for Uvdalselva tatt i bruk til campingformål. Bruken av arealer til slike formål er utfordrende i flomperioder.»

Skagerak Kraft gjør oppmerksom på at flere forhold som er tatt opp i høringsrunden er behandlet i vassdragsskjønnene under og etter bygging av reguleringsanleggene. Dette gjelder krav knyttet til bruk/vedlikehold av veier, bruer, tømmertransport, båtøptak, terskler og manøvrering.

NVE mener at noen av disse temaene likevel vil kunne være aktuelle å formalisere i en konsesjon, dersom temaet er av betydning for allmenne interesser i eller ved vassdraget.

Revisjonsdokumentet

Revisjonsdokumentet er utformet i tråd med NVEs mal for slike dokumenter. Dokumentet gir etter NVEs syn god bakgrunnsinformasjon. Alle krav som var kjent da dokumentet ble skrevet er systematisert, omtalt og vurdert på en oversiktlig måte.

Skagerak Kraft har følgende sammendrag av revisjonsdokumentet:

«Generelt har regulanten ikke opplevd skader og ulemper ved utbyggingen som man ikke forutså på konsesjonstidspunktet. Etter SKs oppfatning hadde konsesjonsmyndighetene et godt og riktig beslutningsgrunnlag da konsesjonene ble gitt. Konsesjongiver har forutsett de eventuelle skader og ulemper som reguleringen medførte, og håndtert disse gjennom eksisterende vilkår og avholdte rettslige skjønn.

På konsesjonstidspunktet vurderte man det som påregnelig at reguleringen ville ha virkninger for særlig fiske, friluftsliv og landskap. For å dokumentere tilstanden i Sønstevatn tok Skagerak Kraft AS initiativ til å få utført fiskebiologiske undersøkelser høsten 2011 (vedlegg 7). Formålet med undersøkelsene var å oppdatere bestandsstatus for ørretbestanden og tilrå aktuelle kompensasjonstiltak for fisk, herunder å vurdere et gjeldende utsettingspålegg. Det konkluderes her med at Sønstevatnmagasinet har en god og selvreproduserende bestand av ørret. Det anbefales på dette grunnlag å opprettholde stopp i utsettingspåbud.

De landskapsmessige konsekvensene har vært som forventet. Det er etter vår mening ikke erosjonsproblemer i vassdraget av nevneverdig betydning, utover det som var forventet.

Det er etter vår mening ikke grunnlag for pålegg om minstevannføring med bakgrunn i fiskeoppvandring eller manglende gyteforhold på noen strekninger innenfor reguleringsområdet (jfr. Tiltaksanalyse i Numedalslågen 2008, vedlegg 13). Vurderinger herunder behandles også i regional tiltaksanalyse, som er under arbeid. Et eventuelt pålegg vil gi et betydelig produksjonstap uten å gi fiskerelaterte eller andre nevneverdige miljømessige fordeler. Vassdraget er karakterisert ved stor gjenværende vannføring i Uvdalselva. Reguleringsområdet og uregulerte nedbørsfelter er beskrevet i kapittel 4. Eventuelle krav knyttet til magasinrestriksjoner og fyllingstidspunkt vil redusere produksjonsgrunnlaget. Dette vil dessuten redusere muligheten for flomdempning i betydelig grad. Kravene knyttet til fiske er allerede i stor grad ivaretatt ved gjeldende praksis. Konsesjonæren mener at det ikke finnes faglig grunnlag eller dokumentasjon for at konsesjonsvilkårene bør endres.»

Ytterligere detaljer rundt konsesjonærens vurderinger av krav er gitt i forbindelse med våre vurderinger av de enkelte krav.

Behandlingsprosess

Kravet om revisjon av konsesjonsvilkår behandles etter bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven. Revisjonsdokumentet fra Skagerak Kraft ble mottatt 23.4.2014 og sendt på høring 27.6.2014 med frist 1.10.2014. Revisjonsdokumentet har vært kunngjort to ganger i Laagendalsposten, samt lagt ut til gjennomsyn på kommunehuset i Rødberg.

NVE avholdt befaring i Uvdalsvassdraget 20.9.2016.

De innkomne høringsuttalelsene har vært forelagt tiltakshaver for kommentarer. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i høringsuttalelsene:

Nore og Uvdal kommune (25.11.14/200901539-29) vedtok følgende i kommunestyret 15.12.2014:

«Nore og Uvdal kommune har som oppgave å sikre de berørte lokalsamfunnsinteressene. Det gjelder både ved at kommunene får beholde en rettmessig andel av de verdier som bruk av våre naturressurser skaper, ved å beskytte naturmiljøet mot inngrep og ved å legge til rette for næringsutvikling lokalt. Nore og Uvdal kommune vurderer det slik at det økonomiske tapet knyttet til krav om minstevannføring samlet sett betyr noe mindre enn de positive virkningene minstevannføring vil gi for biologiske forhold, natur og landskap. Også i et reiselivsperspektiv mener vi minstevannføring har positive effekter for reiselivsnæringen.

Nore og Uvdal kommune viser til konklusjonen i NVEs og Miljødirektoratets rapport 49/2013 «Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering» der Uvdalsvassdraget er vurdert å ha høy prioritet, kategori 1.1 og ber om at vurderingene her blir lagt til grunn for fastsetting av vilkår. Aktuelle forslåtte tiltak er minstevannføring fra Tøddølvatnet av hensyn til fisk og fritidsfiske i Uvdalselva og magasinrestriksjoner i Sønstevann for å sikre tilstrekkelig vannstand av hensyn til landskap og friluftsliv.

Nore og Uvdal kommune viser til forslag til «Regional plan for vannforvaltning for vannregion Vest-Viken 2016-2021» og ber om at vurderingene i punkt 5.2.4 «Vassdrag med vannkraftproduksjon» (s. 56 i del 1 – planbeskrivelse) og forslag til tiltak (gjengitt i saksutredningen) blir lagt til grunn for fastsetting av vilkår. Lokale samfunnsmessige behov gir en samfunnsmessig økonomisk gevinst slik som økt bruk av vassdragsnaturen, økt turisme med inntekt til næringsdrivende og grunneiere.

Vannregionen mener at vassdragenes resipientkapasitet må prioriteres svært høyt av konsesjonsmyndighetene ved vurdering av revisjon av vilkår eller som grunnlag for omgjøring eller innkalling etter vannressursloven §§ 28 og 66.

Nore og Uvdal kommune vil også påpeke behovet for en bedre samordning mellom utarbeidelse av vannforvaltningsplaner som rulleres hvert 6. år og vilkårsrevisjoner av vassdrag som rulleres med 50/30 års intervall.

Nore og Uvdal kommune ber NVE ta med følgende punkt under fastsetting av nye vilkår for fortsatt regulering av Uvdalsvassdraget:

- *Det settes krav om undersøkelser/ innhenting av kunnskap om vannmiljø i Uvdalsvassdraget som grunnlag for fastsetting av minstevannføring i Uvdalsvassdraget. Dette gjelder Uvdalselva på hele strekningen mellom Dokkeberg og Solheimstulen/Tøddølvannet.*
- *Det settes krav om minstevannføring for å sikre tilstrekkelig resipientkapasitet i hele Uvdalsvassdraget. Utfra allmenne hensyn må minstevannføring i Jøndøla prioriteres, da denne elva er mer åpen for innsyn og ligger i et mer trafikkert område for hytter og friluftsliv. I Jøndølen drives det aktivt beitebruk, og elva er fortsatt et skille for beitedyr. Tidvis lav vannstand medfører at dette skillet opphører.*
- *Det opprettes målepunkt oppstrøms Uvdal Alpinpark, fortrinnsvis ved Nørstebø Bru.*
- *Det settes alternativt krav om kombinasjon av minstevannføring og terskelbygging, eventuelt ombygging av eksisterende terskler. Vi viser her til effekten av tersklene som er bygd i Numedalslågen mellom Sporan bru og Norefjorden.*

- *Det settes krav om undersøkelser/ beregninger av konsekvenser av ulik grad av fylling i Sønstevannsmagasinet, også i forhold til flomberegninger som grunnlag for krav til magasininfylling.*
- *Det fastsettes magasinrestriksjoner for Sønstevatn gjennom fastsetting av dato og nivå for fylling av magasinet.*

På bakgrunn av endrede samfunnsforhold – sette vilkår om tilrettelegging for allmennheten.

- *Det fastsettes standardvilkår for vassdragsreguleringer for Uvdalsvassdraget.*

Konkrete tiltak Nore og Uvdal kommune fremmet som krav i 2011 og som vi fortsatt mener skal settes som vilkår for fortsatt regulering av Uvdalsvassdraget:

Tilrettelegging for allmennheten:

- *Dokkebergområdet – stier, utkikkspunkt*
- *Dokkeberg/utløp Fønnebjøfjorden – badeplass og terskel*
- *Ederklepp - badeplass*
- *Prestgårdshølen – Fiskeplass*
- *Sønstevann – båtutsettingsramper:*
 - *1- Odde ved Vighildhytta, ref. X=6677030.88 Y=473607.26*
 - *2- Mevann, ref. X=6676927.33 Y=472854.12*
 - *3- Sjugrudstjern, ref. X=6676324 Y=469700.36*
 - *4- Rustrudsetra, ref. X=6674644.79 Y=475559.61*
- *Anlegge terskel i vik ved utløpet av Flåttå ref. X=6677645.56 Y=475959.15 og X=6677696.56 Y=474505.52 for etablering av badeplass.*

Flomdempende tiltak:

- *Utløp Fønnebjøfjorden – utvide elveløpet*
- *Anlegg av kanal fra Damtjern til Langevann*

Tiltak for å hindre erosjon:

- *Fønnebjøfjorden – avbøtingstiltak*
- *Persgård – Karlsnesbroen – ytterligere steinsetting*
- *Lundeide/ Øvre Bakke – forlengelse steinsetting*
- *Nedre del av Tverråi – ytterligere erosjonssikring*
- *Nore og Uvdal kommune vil ikke anbefale at det settes i gang O/U prosess for overføring av Beltetjønnbekken og Bjønnemyrene til Sønstevatn. Det ligger allerede søknader hos NVE om småkraft-utbygging i Bjønnebekk kraftverk v/Uvdal fossekompani AS og i Jønndalså v/Jønndalså kraft AS. I forbindelse med en småkraftutbygging i Bjønnebekk anses planene for å også sikre nødvendige vannuttak til snø-produksjon i Uvdal alpintenter som effektivt og hensiktsmessig.*
- *En nødvendig oppgradering av Dokkeberg bru til maks tonnasje utfra gjeldende regelverk for tømmertransport. Alternativt ny bru/terskel ved utløpet av Fønnebjøfjorden for samme formål.*
- *Nore og Uvdal kommune vil kreve å få dekket utgifter til juridisk og faglig bistand i denne saken med hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 6.*
- *Nore og Uvdal kommune stiller krav om befaringsvinteren 2015, samt i vår- og sommerhalvåret.»*

Buskerud Fylkeskommune (30.9.2014/200901539-25) konkluderer med denne revisjonen ikke kommer inn under ordningen med sektoravgift da konsesjonen er gitt etter 1960. Fylkeskommunen konkluderer slik:

«Eit hovudpoeng i samband med denne revisjonen er at ein vanskeleg kan argumentere for at reguleringa har ført til nye skader eller ulemper for kjende kulturminne som ikkje og var openbare då vassdraget vart registrert i 1962. Ettersom dei då påviste kulturminna ligg djupt nede i vassmagasinet, kan ein heller ikkje argumentere for at manøvreringsreglementet og/eller erosjon mellom HRV og LRV har ført til vesentleg nye ulemper for kjende kulturminne som eventuelt ikkje er undersøkt, eller burde vore det etter dei krav som låg til grunn i vilkåra. Ettersom det relevante samanlikningsgrunnlaget ved ein revisjon som denne ikkje er situasjonen slik han var før reguleringa, men snarare den situasjonen som er i anlegget slik det framstår i dag, kan fylkeskommunen vanskeleg argumentere for at det bør krevjast vidare arkeologiske undersøkingar i Sønstevatn i samband med denne revisjonen.»

Fylkesmannen i Buskerud (27.6.2014/200901539-22) konkluderer slik:

«De miljømessige konsekvensene ved regulering av Uvdalsvassdraget er i første rekke knytta til tørrlegging av strandsoner i Sønstevatnmagasinet og redusert vannføring i Uvdalselva. Redusert rekruttering av ørret blir kompensert for ved utsetting. I Sønstevatnmagasinet anses naturlig rekruttering fortsatt å være tilstrekkelig i forhold til beskatning.

I forbindelse med revisjonen av Uvdalsvassdraget forutsetter vi for øvrig at gjeldende standardvilkår for vassdragsreguleringer, også fastsettes for Uvdalsreguleringen. Disse vil omfatte de fleste tiltak for å opprettholde et akseptabelt til vannmiljø. I tillegg bør det ut fra et miljøfaglig synspunkt, fastsettes akseptabel minstevannføring for Uvdalselva og magasinfyllingsgrense for Sønstevatnmagasinet. Dette vil kunne ivareta vannmiljøet på en akseptabel måte selv om vassdraget er regulert.

I forhold til vannforskriften har Sønstevatnmagasinet og Uvdalselva en miljøtilstand som karakteriseres som sterkt modifisert (SMVF). I slike vassdrag skal miljømål settes ut fra vannforekomsten økologisk potensiale (GØP). Selv med kompenserende tiltak vil imidlertid vannforekomstene fortsatt forbli sterkt modifiserte i forhold til økologisk tilstand. Kompenserende tiltak som minstevannføring, krav til magasinfylling, utsetting av fisk, biotoptiltak osv., vil imidlertid kunne legge til rette for at godt økologisk potensiale kan opprettholdes eller forbedres.

I naturmangfoldloven står krav til kunnskap og føre-var prinsippet sentralt (§§ 8-12). Uvdalsreguleringen har vært i drift i mer femti år. For Sønstevatnmagasinet og øvrig berørte vatn, foreligger det derfor en del kunnskap om vannmiljøet. For denne delen av vassdraget, anser Fylkesmannen at naturmangfoldlovens krav til kunnskap er oppfylt.

Når det gjelder Uvdalselva anses slik oppdatert kunnskap å mangle. Fylkesmannens vurderinger av reguleringseffekt på vannmiljøet, er derfor delvis basert på skjønn. I forhold til tiltak som minstevannføring, terskler, osv. bør derfor slik kunnskap om vannmiljøet innhentes før endelig beslutninger tas.»

I en tilleggsuttalelse datert 13.1.2015 påpeker de følgende:

«I ettertid er vi blitt gjort oppmerksomme på at det i Ølmsåi og Tverråi ligger to bekkeløfter som er kartlagt med hensyn på biologisk mangfold. Selv om det ikke er sluppet vann i Ølmsåi og Tverråi på ca. 50 år, er det registrert naturverdier som plasserer de til henholdsvis verdi 1 (Lokalt verdifullt) og verdi 4 (Regionalt til nasjonalt verdifullt) i klassifiseringssystemet for bekkeløfter. Dette skyldes trolig at det fortsatt er en viss restvannføring. Som følge av fravær av minstevannføring i 50 år, en viss restvannføring og at det ikke vil skje ytterligere reguleringer som vil berøre disse to elvene, fant ikke

Fylkesmannen å ville prioritere minstevannføring i de to elvene. Vi vil imidlertid be NVE om også å vurdere de to bekkekløftene (Ølmsåe og Tverråi) med hensyn på vannslipp, når minstevannføring på de ulike regulerte strekningene av Uvdalsvassdraget skal vurderes.»

Nore Energi (25.09.14/200901539-23) påpeker følgende: «*1. Nore Energi vil gå sterkt imot å gjøre tiltak, manøvreringsendringer eller restriksjoner i Uvdalreguleringen som kan medvirke til større flommer.*

Behovet for magasinegenskaper øker: Det er et faktum at nedbøren for tiden viser en stigende trend med tilhørende økende vannføring. Det er også spådd at klimaet også blir villere og våtere.

(...)

Sønstevatn er et betydelig flomhindrende magasin; 100 årsflom med regulering er under 1/3 av flom før regulering, jfs 19 i Norconsults utredning "Vannføringer før og etter regulering i Uvdalselva". Disse egenskapene bør opprettholdes fullt ut.

(...)

Noen ulemper vil det være med all energibruk, vannkraft er tross alt noe av det mest miljøvennlige som finnes. En del kan avhjelpes, og det kommer sikkert mange innspill på det. Vi vil nevne disse:

Vi har tidligere nevnt krav tilgroing i elveløpet — det er ofte et forsømt pålegg, og som sjelden oppdages før det foreligger en flomsituasjon. Mudring, erosjonssikring og opptak av løsmasser likeså. Det bør ikke være behov for å være etter snar i flomsituasjoner, men føre var. Vi antar at NVE følger opp med et egnet pålegg.

Avbøtende tiltak for nærmiljøet kan være utvikling av aktivitetsparken på Rødberg inklusiv etablering av et stort oppvarmet utendørs badebasseng i aktivitetsparken. Nødvendig oppvarming kan eventuelt hentes fra kjølevannet på Nye Nore 1.»

Fremskrittspartiet i Nore og Uvdal (31.12.2014/200901539-31) er opptatt av at en ved beregning av en ev. minstevannføring må ta i betraktning at Uvdalselva er resipient for to renseanlegg, som begge forventes å måtte øke kapasiteten betydelig på grunn av fremtidige hytteplaner. Fremskrittspartiet viser til økt begroing på land ved Bjørnstad bru og krever at det ryddes. Det kreves videre strakstiltak på strekningen Kyllisdalshaugen til Fønnebofjorden for å hindre erosjon og sedimentasjon. Tilgroing i Fønnebofjorden må fjernes. De peker også på ev. muligheter for å øke overføringskapasiteten i tunnelen mellom Tøddøl-Vikvam ved enkle tiltak for å redusere flomtap.

Uvdalselva grunneierlag (30.9.2014/200901539-26) viser til en tidligere uttalelse fra FM i Buskerud (4.5.2009) og gir sin støtte til den. Prioriterte tiltak i denne uttalelsen er terskelbygging og rydding av/i elva.

Persgård camping (7.12.2014/200901539-28) påpeker at det er behov for erosjonssikring mot Uvdalselva på campingplassens område. Videre viser de til at det tidvis er utfordringer med flom på grunn av trangt utløp av Fønnebofjorden.

Thor Birger Tollefsen (1.10.2014/200901539-31) hevder at økende avsetninger av grus og mold medfører hyppigere episoder med flom innover dyrket mark. Han påpeker også at det er utfordringer med vassjuk jord.

Arne Ottar Svendsen (29.12.2014/200901539-30) viser til at det er erosjonsproblemer på hans eiendom som grenser til Uvdalselva.

Konsesjonærens kommentarer til høringsuttalelsene

Skagerak Kraft har kommentert høringsinnspillene i brev av 13.5.2016. Relevante kommentarer er gjengitt under NVEs vurdering av revisjonskravene.

Uttalelser etter befaring

Etter befaringen av Uvdalsvassdraget 20.9.2016 ble det åpnet for å ettersende merknader til tidligere høringsuttalelser.

Nore og Uvdal kommune (3.10.2016/200901539-37 og 38) har en utdypende merknad angående krav om kanal fra Damtjern til Langevatn:

«I dag er vann fra Damtjønn overført via tunnel under Gråvarranden, videre via en liten bekk ned til Sønstevann på Imingfjell. Utfordringen her er at vannføringen særlig i vårflommen blir så stor at bekken flyter utover sine bredder og dekker store deler av lia ned mot Sønstevann. På befaringen var det godt synlig at terrenget er slik utformet at vannet ikke vil samles i ett løp ved stor vannføring. Dette «ekstra» vannet skaper igjen store problemer for løypekjøringen, særlig på seinvinteren/våren når bekken går langt utover sine bredder.

Nore og Uvdal mener et fornuftig og godt tiltak vil være å overføre vannet som kommer i utløp under Gråvarranden over til Langevatn, videre til Buvatn og ut i Sønstevann via Flåtatjønn og Flåtaåe.

Tiltaket vil samlet sett tilføre Sønstevann samme vannmengde som i dag og allmennheten vil få større gleder av mindre vann i skiløypene»

Numedals-Laugens Brugseierforening (NLB) (19.10.2016/200901539-39) påpeker at det er viktig å opprettholde reguleringsmulighetene i Sønstevann, i første rekke av hensyn til behovet for flomdemping, men også av hensyn til pålagt minstevannføring i Numedalslågen.

Rammer for revisjon av konsesjonsvilkår

Retningslinjer og politiske føringer

Under NVEs behandling av revisjon av vilkår for konsesjonene i Uvdalsutbyggingen har vi lagt til grunn OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer (2012). Av retningslinjene fremgår det at revisjonsadgangen primært gir muligheter til å sette nye vilkår for å rette opp miljøskader som er oppstått som følge av utbyggingen. Ved revisjon kan også vilkårene generelt bli modernisert og uaktuelle vilkår kan bli slettet. Økonomiske krav omfattes normalt ikke av vilkårsrevisjoner med unntak av dersom det foreligger spesielle hensyn.

Vi har videre lagt til grunn lagt til grunn de føringer for revisjonsadgangen som er gitt i Ot.prp. nr. 50, samt signaler fra Stortinget og Regjeringen i Stortingsmeldinger. I St.meld. 25 (2015-2016) (Om kraft til endring) står det følgende om miljøforbedringer i utbygde vassdrag:

«Regjeringen vil legge til rette for miljøforbedringer i vassdrag med eksisterende vannkraftutbygging, blant annet som en oppfølging av vanddirektivet. Vannkraften

representerer en betydelig miljøpåvirkning i norske vassdrag. De miljøforbedringer som kan oppnås må veies opp mot tapt kraftproduksjon og reguleringsevne.»

Viktigheten av regulerbar kraft og forsynings sikkerhet i det norske kraftsystemet er påpekt flere steder i meldingen og har vært et viktig moment ved vurdering av tiltak i denne saken:

«Vannkraften er i dag den viktigste teknologien for fornybar energi med mulighet til å lagre mye energi. Store vannkraftverk med reguleringsevne bidrar til forsynings sikkerheten gjennom hele året, og gjør kraftsystemet mer robust mot forstyrrelser og feil. Dette er fordeler som annen produksjon av fornybar energi ikke har.

(...)

Energiproduksjon som bidrar med reguleringsevne eller gunstig produksjonsprofil over året og døgnet blir enda viktigere når en større andel av kraftproduksjonen ikke er regulerbar. Regjeringen mener det er viktig å ta vare på og utvikle kraftverk som har disse egenskapene, og ønsker at det gjennomføres lønnsomme investeringer, reinvesteringer, opprustning og utvidelse i vannkraft. Formålet er å opprettholde og videreutvikle reguleringsevnen i det norske vannkraftsystemet.»

Viktigheten av reguleringsevne og forsynings sikkerhet

Skagerak Kraft har gitt følgende opplysninger om kraftverkene Uvdal 1 og 2 og den rolle disse har for levering av balanse- og systemtjenester:

«Uvdal 1 et vannkraftverk med et stort inntaksmagasin, Sønstevann, og god reguleringsevne. Kraftverket Uvdal 1 har to pelton-turbiner. Det betyr at produksjonen kan variere over et stort område. Driftsvassføringen fra Uvdal 1 renner ut i Fønnebøffjorden, som er inntaksmagasinet til Uvdal 2. Fønnebøffjorden er et lite magasin med stort lokalfelt. Ved å variere lasten mellom Uvdal 1 og Uvdal 2 kan fordelingen av produksjonen tilpasses lokaltilsiget til Fønnebøffjorden. Til sammen gjør disse egenskapene at Uvdal-verkene er veldig godt egnet til å bidra med leveranse av balanse- og systemtjenester. Uvdal 1 og Uvdal 2 vil for eksempel kunne levere sekundærreserve i et variasjonsområde på totalt +/- 30 - 40 MW.

Denne fleksibiliteten gjør at Uvdal kan levere balanse- og systemtjenester ved både høy og lav produksjon. I en sommer med lavt tilsig, eller i et tørrår med lave magasin-fyllinger i Norge, vil det være behov for balansetjenester i nettet samtidig som forbruk og produksjon er lav. I en slik situasjon kan kraftverkene i Uvdal likevel levere balanse- og systemtjenester, siden kraftverkene kan produsere på lav effekt med et relativt lavt vannforbruk. Samtidig er det en stor fordel å ha tilgang på vann fra det store Sønstevannmagasinet. Dette gjør det mulig å variere lasten mellom Uvdal 1 og Uvdal 2 slik at man er mindre sårbar for usikkerheten i lokaltilsiget til Uvdal 2. I en periode med høyt forbruk og høy produksjon kan også fleksibiliteten i Uvdal brukes til å levere balanse- og systemtjenester, selv med høy produksjon i både Uvdal 1 og Uvdal 2.

De siste årene har Uvdal-verkene vært en aktiv bidragsyter i markedene for aFRR (Automatic Frequency Restoration Reserve) og mFRR (Manually Frequency Restoration Reserve), samt noe i FCR-N (Frequency Containment reserve for normal operation), i den grad markedene har vært tilgjengelige. Ser vi for eksempel på de siste to årene, har Uvdal-verkene tilgjengeliggjort kapasitet for både opp- og nedregulering gjennom tilslag i aFRR og mFRR-markedene i et betydelig antall timer. Tilslag har vært både om sommeren, for eksempel den tørre perioden sommeren 2018, men også om høsten og vinteren.»

Skagerak Kraft påpeker at Sønstevatn har både stor magasinkapasitet og god reguleringsevne, noe som er særlig verdifullt siden det bidrar til god fleksibilitet. Kraftverkene i Uvdal har mulighet til å levere balansetjenester ved både lav og høy produksjon. Skagerak Kraft påpeker at det er viktig å bevare dagens reguleringsevne og fleksibilitet, både i magasindisponering og produksjonsmønstre, for å opprettholde muligheten til å levere balanse- og systemtjenester i perioder når samfunnet har ekstra behov for dette. De fraråder sterkt eventuelle magasinrestriksjoner om sommeren, eller andre typer restriksjoner som kan påvirke muligheten til å levere balanse- og systemtjenester.

Statnett har i brev datert 17.06.2021 gitt innspill til revisjon av konsesjonsvilkår Uvdalsvassdraget. Innspillene fra Statnett om Uvdalsvassdraget samsvarer godt med Skagerak sine. Statnett påpeker blant annet at Sønstevatn, som er et helårsmagasin, bidrar til at Uvdal-kraftverkene kan bidra med ulike system- og balansetjenester (kraftverkene bidrar blant annet med primær- sekundær- og tertiærregulering). Statnett viser til at verdien av vannkraftverk med store regulerbare magasiner og fleksible generatorer vil øke er hvert som kraftsystemet får stadig større innslag av uregulerbar produksjon. Kraftverk som bidrar med forskjellige typer reserver er viktige for driften, og deres betydning vil være økende i tiden fremover. Statnett jobber kontinuerlig med å øke tilgangen på fleksibilitet i det norske kraftsystemet, og mener det er viktig at det blir satt en høy nytteverdi på den fleksibilitet som allerede er tilgjengelig i systemet. Bidragene som Uvdal-kraftverkene leverer er relativt beskjedne, og kraftverkene alene er dermed ikke kritiske for systemdriften. Likevel er bidragene i de ulike reservemarkedene, i likhet med alle bidrag som er med på sikre en stabil drift, viktige for det norske kraftsystemet. For en mer inngående beskrivelse av viktigheten av bidragene fra regulerbar vannkraft, med hensyn til balansering og systemtjenester, henviser Statnett til rapporten "Verdien av regulerbar vannkraft" som Statnett publiserte i mars 2021.

NVEs egne vurderinger av Uvdalsreguleringene underbygger Skagerak Kraft og Statnett sine vurderinger. Kraftverkene i Uvdal er viktige i situasjoner med feil og vedlikehold i nettet. Dersom vedlikehold eller feil i nettet fører til at kraftverkene og den lokale kraftforsyningen i Uvdal mister tilgangen til nettet i Sør-Norge, kan de fleksible egenskapene til Uvdal 1 og Uvdal 2 bli viktige for å opprettholde kraftforsyningen i området. I en slik situasjon kan også reguleringsevnen i Sønstevatn bidra til å minimere produksjonstapet som følge av at kraftverkene ikke får eksportert kraften.

I et notat fra Skagerak Kraft Energi datert 2.4.2020, skisserer de planer for nettutvikling i regionen som vil redusere sannsynligheten for avbrudd på grunn av feil og vedlikehold. Likevel vil det fortsatt være risiko for at det oppstår feil, og at det fortsatt vil være behov for de egenskapene som skisseres.

NVE legger vekt på at Sønstevatn er et magasin med stor kapasitet og god reguleringsevne. Vannkraftverk med store magasiner og god reguleringsevne er særlig viktige for det norske kraftsystemet siden det bidrar til god fleksibilitet og forsyningssikkerhet. Forsyningssikkerhet handler om energiforsyningens evne til å dekke forbrukernes etterspørsel etter energi uten vesentlige avbrudd eller begrensninger. I dette ligger også evnen til å kunne håndtere energiknapphet, effektknapphet og ekstraordinære hendelser. Styrking av forsyningssikkerheten er et av de fire hovedmålene i energipolitikken frem mot 2030, jf. Meld. St. 25 (2015-2016).

Det planlegges mye ny uregulerbar produksjon (vind- og småkraftverk) og økt utvekslingskapasitet mot kontinentet. Dette vil medføre økte utfordringer for driften av nettet. Med økt andel uregulerbar produksjon vil verdien av regulerbarhet og fleksibilitet i produksjonsapparatet øke.

I kraftsystemet må det til enhver tid være momentan balanse mellom forbruk og produksjon av kraft. Statnett har systemansvaret for det norske kraftsystemet. De har koordineringsansvar for at produksjon og forbruk er i balanse, og at det er tilfredsstillende leveringskvalitet i kraftsystemet. Systemtjenester er ytelse som er nødvendige for å sikre dette og som produsentene får ekstra betalt for. Eksempler på

viktige systemtjenester er produksjonsglatting, systemvern, produksjonsflytting, reaktiv effekt og leveranser av balansetjenester. For å kunne levere disse systemtjenestene er det viktig at det er rom for en viss fleksibilitet i kraftproduksjonen.

God reguleringsevne er også viktig i flomsammenheng. Magasinering og vanddisponering brukes aktivt for å redusere skader i flomsituasjoner. Verdien av flomdemping inngår i vurderingen av tiltak som kan redusere fleksibiliteten. Sønstevatn er et betydelig flomreduserende magasin og 100-årsflom med regulering er ifølge Norconsults under 1/3 av flom før regulering i øvre del av vassdraget og ca. 1/2 av flom i nedre del.

Nasjonal gjennomgang av vilkårsrevisjoner

NVE-rapport 49/2013 er en nasjonal gjennomgang av reguleringskonsesjoner med revisjonsadgang og forslag til prioritering. Prioritering av vassdragene er gjort ut fra en kost-nytte-avveining basert på registrerte verdier (fisk/fiske, naturmangfold og landskap/friluftsliv) og påvirkninger (vannkraft), potensial for miljøforbedringer (aktuelle tiltak) og kostnader i form av tapt produksjon (GWh og %-vis reduksjon). Uvdalsreguleringen er plassert i kategori 1.1, som innebærer at vassdraget har høyeste prioritet. Det er primært landskap- og friluftslivsverdier ved Sønstevatn som gjør at Uvdalsvassdraget havner i denne kategorien. Tiltakene som er foreslått i rapporten er:

- Magasinrestriksjoner i Sønstevatn for å sikre tilstrekkelig vannstand av hensyn til landskap og friluftsliv.
- Krav om minstevannføring fra Tøddølsvatn av hensyn til fisk og fritidsfiske i Uvdalselva

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken for planperioden 2016-2021 ble godkjent av Klima- og miljødepartementet 04. juli 2016. For vannforekomster som er berørt av vannkraftproduksjon, ble det laget egne lister over vannforekomster der det er godkjent at miljømålet er satt høyere enn dagens tilstand. For disse vannforekomstene er det nødvendig å vurdere tiltak for å forbedre miljøtilstanden. Revisjon av konsesjonsvilkår er et viktig verktøy for kunne vurdere, og eventuelt pålegge, nødvendige tiltak i slike vannforekomster.

Listene over hvilke vannforekomster som er godkjent med miljømål høyere enn dagens tilstand er vedlagt godkjenningsbrevet som vedlegg 2 (miljømål som kan medføre krafttap) og vedlegg 3 (miljømål som kan medføre andre typer tiltak). Departementet godkjente ikke krav om magasinrestriksjoner som tiltak for å oppnå miljømål etter vannforskriften.

Det var ingen vannforekomster som omfattes av Uvdalsrevisjonen fikk miljømål som kan medføre krafttap (vedlegg 2). På vedlegg 3 finner vi følgende vannforekomster der miljømålet er basert på tiltak som ikke medfører redusert kraftproduksjon, f.eks. biotoptiltak, etablering celleterskler, utbedring av terskler osv., jf. Tabell 4. Målet godt økologisk potensial skal ifølge informasjon i Vann-nett nås i 2027.

Tabell 4. Vannforekomster på vedlegg III i godkjent forvaltningsplan med miljømål høyere enn dagens tilstand. MØP=moderat økologisk potensial, GØP= godt økologisk potensial.

Vannforekomst	Navn	Type	Miljøtilstand	Miljømål
015-1197-R	Uvdalselva fra Nørdestebø til Fønnebøfjorden	SMVF	MØP	GØP
015-1342-R	Jønndølsåe	SMVF	MØP	GØP
015-654-R	Uvdalselva fra Fønnebøfjorden til Rødbergdammen	SMVF	DØP	GØP
015-674-R	Tøddøla	SMVF	MØP	GØP

For vannforekomster som ikke inngår i listene, er miljømålet ved godkjenningen satt til å være det samme som dagens tilstand når det gjelder påvirkning fra vannkraftproduksjon. Det vil si at det ikke er nødvendig å vurdere tiltak som kan pålegges med hjemmel i vassdragslovgivningen/konsesjonsvilkår i disse vannforekomstene for å nå miljømål etter vannforskriften.

Det er imidlertid mulig å vurdere miljøtiltak, inkludert magasinrestriksjoner, i en konkret revisjonssak av andre hensyn enn å oppnå miljømål etter vannforskriften selv om en vannforekomst ikke er oppført i vedlegg 2 eller 3.

Nærmere vurderinger av de konkrete miljømål og mulige tiltak er gitt i eget kapittel i innstillingen.

NVEs vurdering av kunnskapsgrunnlaget

I vilkårsrevisjoner er det ikke krav om konsekvensutredning (KU) etter plan- og bygningsloven, slik det er ved konsesjonsbehandling av nye større vannkraftverk. I mange tilfeller finnes det likevel mye kunnskap om reguleringenes virkninger og aktuelle tiltak. Kunnskapen vil ofte være basert på erfaringer og etterundersøkelser. Utredninger kan pålegges for å innhente mer kunnskap på temaer som er sentrale i revisjonen, f.eks. dersom det er identifisert kunnskapshull eller for å vurdere effekten av aktuelle tiltak.

Av OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer (2012) går det frem at utredningsbehovet må vurderes konkret i den enkelte revisjonssak, avhengig av hva slags krav som er fremmet og hva som foreligger av dokumentasjon. Det er ikke aktuelt med et utredningsomfang på tilnærmet samme nivå som ved en konsesjonsbehandling. Det må tvert imot forutsettes at utredningsbehovet vil være moderat, jf. Ot.prp. nr. 50 (1991-92) om lov om endringer i vassdragsreguleringsloven.

Ved utarbeidelse av et revisjonsdokument skal det legges vekt på de forholdene som tas opp i kravdokumentet og NVEs begrunnelse for åpning av revisjon. Revisjonsdokumentet er utformet i tråd med NVEs mal for slike dokumenter. Dokumentet gir etter NVEs syn god bakgrunnsinformasjon.

Under høringen av revisjonsdokumentet er det blitt stilt krav om tilleggsutredninger og behov for mer kunnskap på visse områder. Nore og Uvdal kommune mener at konsekvensene av ulike minstevannføringer i Jønndøla eller Tøddøla må utredes. Videre at konsekvensene av ulik grad av fylling i Sønstevatnmagasinet må undersøkes. Fylkesmannen i Buskerud savner dokumentasjon av biologisk mangfold, inkludert fisk og bunndyr etc. for Uvdalselva, og mener mere kunnskap om vannmiljøet må foreligge før endelige beslutninger tas om tiltak som minstevannføring og terskler osv.

Skagerak Kraft har i etterkant av høringsrunden fått gjennomført en kartlegging av vannmiljøet i Uvdalvassdraget. Hensikten med kartleggingen er å gi en beskrivelse av habitatkvaliteter og

rekruttering av fisk i ulike deler av vassdraget, vannkvalitet og økologisk tilstand. Resultatene er presentert i en egen rapport utarbeidet av Norconsult «Uvdalsvassdraget, Ferskvannsbiologiske undersøkelser høsten 2018». Det ble påvist naturlig rekruttering av ørret på alle de undersøkte stasjonene (også stasjoner i Tøddøla og Jønndøla), men relativt lave tettheter (mindre enn hhv 16 årsyngel og 12 eldre ungfisk/100 m²). De konkrete flaskehalsene for fiskeproduksjon i systemet ble ikke avdekket i denne undersøkelsen, men rapporten peker på at tiltak for å bedre habitat for gyting, oppvekst osv. vil være viktig for å øke fiskeproduksjonen.

Revisjonsdokumentet med tilhørende vedlegg, høringsuttalelsene og ovennevnte tilleggsrapport utgjør samlet en vesentlig del av NVEs vurderingsgrunnlag. NVE mener at foreliggende kunnskap er tilstrekkelig til at vi kan gi vår innstilling i saken.

Vurdering av kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldlovens § 8

Det følger av § 8 første ledd i naturmangfoldloven at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlag skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Denne saken gjelder revisjon av vilkårene for regulering av Uvdalsvassdraget. Revisjonen i seg selv medfører ingen nye inngrep som kan påvirke naturmangfoldet negativt. Snarere gir den en mulighet for å sette nye vilkår for å redusere miljøskader som har oppstått som følge av regulering og utbygging. I slike saker er det etter vårt syn liten eller ingen risiko for skade på naturmangfoldet. Vi mener sakens karakter innebærer at kravet til innhenting av ny kunnskap må være begrenset. Vi kan ikke se at kravet til kunnskapsgrunnlag etter naturmangfoldloven § 8 er mer omfattende enn hva som forutsettes i saksbehandlingen etter reguleringsloven.

Kunnskapen om naturmangfoldet er basert på den informasjonen som er lagt fram i revisjonsdokumentet, høringsuttalelser, notater, rapporter og tilleggsutredninger nevnt ovenfor og NVEs egne erfaringer. Vi mener at kunnskapsgrunnlaget i denne saken oppfyller kravet til kunnskapsnivå som er satt i naturmangfoldloven § 8.

Revisjonen og sammenheng med andre saker

I manøvreringsreglementet av 18.5.2001 for Numedalslågen er det åpnet for å vurdere minstevannføringen i Lågen ved Skollenborg dersom vilkårene for Uvdal revideres. Der heter det i post 2 (vår understrekning): «*Bestemmelsene i denne post kan tas opp til ny vurdering, dersom undersøkelser vedrørende laksens overlevelse, oppvandring til - og utvandring fra - vassdraget viser behov for det etter 10 år, eventuelt samtidig med revisjon pr. 12.05.2011 av konsesjonsvilkårene tilknyttet tillatelse til å foreta reguleringer og overføringer i Uvdalsvassdraget. I den forbindelse kan også eventuelle slipp av lokkeflommer vurderes.*»

Denne koblingen mot vannføring i Skollenborg jf. Post 2, siste ledd i manøvreringsreglementet, er etter vår vurdering å forstå som at vannføringskravene ved Skollenborg kan vurderes på nytt dersom det blir satt vilkår om vannslipp ved revisjon av Uvdalreguleringen. Koblingen mot Uvdal-revisjonen gir imidlertid ikke åpning for å vurdere manøvreringen av Tunhovd-/Pålsbufjorden i denne omgang. Dette kan først skje ved en ev. revisjon av Pålsbu- og Tunhovdreguleringen i 2031.

Manøvreringsreglement fra 2001 er fulgt opp gjennom en rekke undersøkelser knyttet til vannføring og laks i Numedalslågen. En endelig evaluering av gjeldende manøvreringsreglement er foretatt i sluttrapporten fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) for lakseundersøkelsen i Numedalslågen «*Laksen i Numedalslågen – evaluering av manøvreringsreglement. - NINA Rapport 793 (2012)*». Rapportens konklusjon er klar:

"Oppsummert ser det nye reglementet ikke ut til å ha endret forholdene eller mønstrene for oppvandring av voksen laks og utvandring av smolt i Numedalslågen. I de gjennomførte undersøkelsene rettet mot ungfisk, smolt og konkurrerende fiskearter er det heller ingen indikasjoner på at det nye manøvreringsreglementet har endret produksjonsforholdene for laks i vassdraget. Det er derfor vanskelig å bedømme om den negative trenden som er observert av innsig av laks i noen av sammenligningene (men ikke i alle) eventuelt skyldes forhold i ferskvannsfasen, som ikke er fanget opp av våre undersøkelser, eller forhold knyttet til tidlig marin fase.

Vi konkluderer at dagens reglement framstår som bedre enn fløtningsreglementet og generelt ivaretar det hensynet til laks på en god måte. Vi har påpekt at det er rom for forbedring i reglementsbestemmelsene om våren av hensyn til smoltutvandringen, men de faktiske vannføringsforholdene om våren er slik at vi samlet sett ikke finner grunnlag for å anbefale at reglementet endres av hensyn til laks. "

Basert på denne konklusjonen finner NVE ikke behov for å vurdere endringer i manøvreringsreglementet for Numedalslågen fra 2001 som følge av vilkårsrevisjon for Uvdalsreguleringen. Vi minner om at manøvreringsreglementet kan tas opp til vurdering i forbindelse med en ev. revisjon av Pålsbu- og Tunhovdreguleringen i 2031.

Vurdering av innkomne krav

Vi har valgt å organisere våre vurderinger på følgende måte:

- 1) Krav knyttet til manøvreringsreglementet (magasinrestriksjoner og minstevannføring)
- 2) Krav knyttet til standardvilkårene
 - De ulike kravene er forsøkt sortert under det vilkåret som gir hjemmel til å pålegge aktuelle tiltak
- 3) Andre krav

1. Krav knyttet til manøvreringsreglementet

Magasinrestriksjoner

Imingfjell med området rundt Sønstevann ligger i utkanten av Hardangervidda nasjonalpark, og er viktig for friluftsliv både for lokalbefolkningen og for tilreisende. Området er utgangspunkt for dagsturisme og for lengere turer innover Hardangervidda. Sønstevann ligger på østlige del av Hardangervidda-platået på over 1000 moh. like over Uvdal, og har betydelige landskapsverdier. En regulerings høyde på 31,1 m tørrelegger store strandareal og påvirker landskapsopplevelsen når vannstanden er lav, særlig i perioder uten snø.

Nore og Uvdal kommune mener at det må innføres restriksjoner på driften av magasinet som sikrer en viss vannstand i Sønstevann i sommerhalvåret av hensyn til landskap og friluftsliv. I kravdokumentet foreslår kommunen at «*det settes krav om undersøkelser/ beregninger av konsekvenser av ulik grad av*

fylling i Sønstevannsmagasinet, også i forhold til flomberegninger som grunnlag for krav til magasinfylling.». Videre at det «fastsettes magasinrestriksjoner for Sønstevatn gjennom fastsetting av dato og nivå for fylling av magasinet».

Flere høringsinstanser som har uttalt seg om magasinrestriksjoner støtter kommunens krav om å sette begrensninger for laveste regulerte vannstand sommerstid. Statsforvalteren mener det må pålegges restriksjoner på magasinfyllingen i Sønstevatn, primært for å sikre produksjonsarealene for bunndyr og indirekte næringstilgangen for ørret. Statsforvalteren foreslår krav om en vannstand på minimum 5 m under HRV (kote 1055) i perioden 15. juni til 20. oktober.

Nore Energi understreker at Sønstevatn er et betydelig flomhindrende magasin der 100 års-flom med regulering er under 1/3 av hva den var før regulering. Det er vesentlig å opprettholde disse egenskapene i en tid med økende klimautfordringer og større og flere flomhendelser.

Skagerak Kraft mener generelt at dagens manøvreringspraksis i hovedsak fungerer meget bra. Skagerak Kraft påpeker at reguleringsgrensene (HRV/LRV) er en del av selve konsesjonen og derfor ikke kan endres, verken direkte eller indirekte.

Skagerak Kraft mener at kravene om magasinrestriksjoner vil kunne føre til konsekvenser for hydrologiske forhold, manøvrering, magasinindisponering, flomrisiko og energitap. Viktigheten av Uvdal 1 og 2 for balanse- og systemtjenester er tidligere oppsummert i eget kapittel. Skagerak Kraft har beregnet de forventede konsekvenser av magasinrestriksjoner på hhv. 5 og 2 m under høyeste regulerte vannstand (HRV) på flomtap og verdiforringelse som følge av flytting av produksjon fra vinter til sommer, jf. Tabell 5.

Tabell 5. Konsekvens for flomtap og redusert inntjening på grunn av ulike restriksjoner i sommersesongen (1.6-30.9)

	Ingen begrensning	HRV-5 m	HRV-2 m
Flomtap i GWh	0,5	5,4	16,8
Tapte inntekter på grunn av flytting av produksjon fra vinter til sommer (Mkr)	0	4,7	9,3

Skagerak Kraft påpeker at Sønstevatn ligger i et delvis flatt dalføre og at det derfor fortsatt vil være betydelige strandarealer som blir tørrlagt selv med de restriksjonene som er krevd. Nytteverdien av en ev. restriksjon er etter deres syn begrenset.

Skagerak Kraft viser til økte flomulempes og advarer sterkt mot at det innføres nye tappe- og fyllingsrestriksjoner i Uvdalsvassdraget. Restriksjoner sommerstid vil begrense regulantens mulighet til å benytte magasinet til flomdemping. Det samme vil være tilfelle for flommer som måtte komme på senhøsten, da dempningsmuligheten vil være meget begrenset. Skagerak Kraft viser også til NVEs brev av 23. mai 2005, der vassdragsmyndigheten legger til grunn regulantens ansvar om å manøvrere aktivt innenfor reglementet under flomsituasjoner for å begrense flomskader. Innskrenkninger i manøvreringsreglementet vil redusere muligheten til å begrense flomskader. De påpeker at dette vil være betenkelig sett i lys av et endret klimascenario med hyppigere og mer intense flommer.

Skagerak Kraft konkluderer med at de samlede kostnadene ved magasinrestriksjoner for Sønstevatn overstiger fordelene for miljøet.

NVEs vurdering- Sønstevatn

I OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår går det fram at det kan være naturlig å stille krav om tiltak for å avbøte skader og ulemper knyttet til bl.a. magasinbefylling og –tapping. Samtidig er det presisert at restriksjoner som i praksis umuliggjør utnyttelse av hele reguleringen ikke er en del av revisjonsadgangen.

Vi minner om at Klima- og miljødepartementet (KLD) ikke har godkjent miljømål som vil innebære magasinrestriksjoner som tiltak i gjeldende vannforvaltningsplaner. KLD mener at magasinrestriksjoner i begrenset grad vil gi en målbar økologisk forbedring. Ønskene om magasinrestriksjoner i forbindelse med vannforvaltningsplanene var i hovedsak begrunnet utfra brukerinteresser (landskap/friluftsliv), noe som ikke inngår som aktuelle hensyn etter vannforskriften. Departementet påpeker at magasinrestriksjoner vil ha betydning for kraftproduksjon og reguleringsevne. Magasinrestriksjoner vil normalt også redusere muligheten til å oppnå miljømål på elvestrekning nedstrøms. I tillegg nevner KLD at magasinene ofte har viktige funksjoner for flomdemping, forsyningssikkerhet og brukerinteresser. Disse hensynene anses vanskelig å vurdere opp mot økologiske forbedringer. Departementet mener at magasinrestriksjoner ikke kan inngå som tiltak i vannforvaltningsplaner etter vannforskriften, men må vurderes i den enkelte revisjonssak der dette er aktuelt.

Det finnes to hovedtyper magasinrestriksjoner:

- Et absolutt magasinbefyllingskrav innebærer at magasinet hvert år skal ha nådd pålagt vannstand en gitt dato. Det må dermed hvert år tas høyde for mulige tørrår, og tappingen av magasinet begrenses deretter.
- Et mykt fyllingskrav innebærer at alt tilsig skal gå til magasinbefylling fra en gitt dato inntil ønsket vannstand er nådd.

Kravet for Sønstevatn er et absolutt magasinbefyllingskrav. NVE har gjort en egen vurdering av konsekvensene av ev. restriksjoner samt viktigheten av Sønstevatn for kraftsystemet og flomdemping.

Kraftverkene i Uvdal bidrar med fleksibilitet i kraftsystemet ved å tilby opp- og nedregulering i markedene for reguleringstjenester. Et absolutt magasinbefyllingskrav i Sønstevatn vil redusere kraftverkernes fleksibilitet og evne til å levere systemtjenester om sommeren. Tilsvarende vil gjelde for en ev. myk magasinrestriksjon, men konsekvensene vil være mindre. Eventuelle magasinbefyllingskrav må vurderes opp mot nytten av fleksibilitet i Sør-Norge.

Restriksjoner som i praksis gjør det umulig å unytte hele reguleringen er ikke omfattet av revisjonsadgangen. Dette vil være resultatet for Sønstevatn, dersom det fastsettes en dato og et nivå for magasin vannstanden. Sønstevatn har en reguleringsgrad på ca. 90 % og kan derfor lagre nesten et helt år med tilsig. Hvis magasinet tappes helt ned, skal det derfor mye tilsig til for å fylle magasinet opp til en fast minimumsvannstand om sommeren. Dersom man innfører en minimumsvannstand fra en gitt dato om sommeren, vil Skagerak Kraft måtte holde vannstanden høy gjennom vinteren og våren for å være sikre på at de når den påkrevde magasinbefyllingen. Dette må de gjøre hvert år, fordi det alltid er en risiko for at det kan komme uvanlig lite tilsig fram mot sommeren. I de fleste år vil dette føre til økt flomtap.

Et eventuelt krav om at magasin vannstanden aldri skal ligge lavere enn 5 meter under høyeste regulerte vannstand i uke 23-39 (juni-september), vil ifølge våre beregninger innebære at det i praksis ikke vil være mulig å utnytte mer enn ca. 42 % av magasin kapasiteten i Sønstevatn. En slik restriksjon kan i tillegg medføre et produksjonstap på ca. 32 GWh i Uvdal 1 og 2. Netto nåverdi av inntektsendringen er

beregnet til 298 mill. kr. En del av inntektstapet kommer av at mye av kraftproduksjonen i Uvdal 1 flyttes til sommeren, når prisene er lave.

Ifølge OEDs retningslinjer skal endringer i manøvreringsreglementet foreslås der det er spesielle hensyn som tilsier det. Om magasinrestriksjon er aktuelt for Sønstevatn, kommer an på områdets verdi og potensiale, tiltakets virkning på berørt verdi, hvor stort produksjonstapet blir og kostnadene knyttet til endringen. De aktuelle verdiene som er berørt av utbyggingen i Uvdalsvassdraget er i hovedsak knyttet til friluftsliv, landskap, fisk og fiske. Hensikten med en eventuell magasinrestriksjon i Sønstevatn vil primært være å bedre de landskapsmessige og biologiske forholdene sommerstid.

NVE mener i likhet med Skagerak Kraft at en magasinrestriksjon på 5 m under HRV i Sønstevatn bare i begrenset grad vil bidra til å bedre landskapsopplevelsen sommerstid. Som Skagerak Kraft skriver vil det allerede ved en vannstand på HRV-5m være betydelige arealer som blir tørrlagt.

Figur 4. Sønstevatn ved lav vannstand og tørrlagte arealer. Illustrer at deler av magasinet ligger i et flatt dalføre som gir relativt store, tørrlagte arealer selv ved mindre senkninger. (Kilde: Kravdokument fra Nore og Uvdal kommune)

NVE viser til de fiskeribiologiske undersøkelsene fra Sønstevatnmagasinet som har konkludert med at fiskebestanden er fra middels til god. Statsforvalteren mener naturlig rekruttering av ørret i Sønstevatn synes å være tilstrekkelig i forhold til dagens beskatning. Utsettingspålegget er derfor stilt i bero inntil videre.

Skagerak Kraft tok våren 2020 initiativ til nye fiskeundersøkelser i Sønstevatn i samråd med Statsforvalteren for å følge opp effektene av å stoppe utsettingene i 2012. Rapporten ble oversendt NVE og Statsforvalteren i Oslo og Viken den 23.3.2021, og supplerer tidligere innsendt materiale. Undersøkelsene kartlegger og følger opp effekten av vassdragsregulering, kultivering og eventuelle negative effekter av forsuring for fisk og plankton i Sønstevatn. Konklusjonen er: «*Sønstevatnmagasinet har en bestand av ørret med god og jevn rekruttering. Dette vises både av den jevne lengdefordelingen, og god rekruttering i flere store innløpselver. Årets undersøkelse viser dermed det samme som tidligere*

undersøkelser. Det er ikke nødvendig å sette ut fisk i Sønstevatnmagasinet. Bestanden er sterk nok til å beskattes ved garnfiske.»

NVE kan med bakgrunn i foreliggende undersøkelser ikke se at de biologiske forholdene skulle tilsi behov for magasinrestriksjoner som foreslått.

Konsesjonsvilkårene gir fortsatt hjemmel for å kreve at regulanten gjenopptar utsettingene dersom utviklingen tilsier det. Også andre tiltak for å bedre fiskebestandene, som f.eks. biotopiltak i strandsonene eller tilløpsbekker kan pålegges med hjemmel i konsesjonsvilkårene. Vi mener derfor muligheten for å opprettholde akseptable fiskebestander i magasinet er ivaretatt.

Sett fra Skagerak Kraft sin side vil det være lønnsomt å ligge så høyt som mulig i Sønstevatn, da vannet er inntaksmagasinet til Uvdal 1 kraftverk. Lav vannstand vil føre til at de mister fallhøyde og dermed miste noe av kraftpotensialet i kraftverket. Sønstevatn har stor lagringskapasitet og er viktig for å kunne opprettholde gjeldende krav om minstevannføring i Numedalslågen av hensyn til laksebestanden. Magasinrestriksjoner i sommerperioden for Sønstevatn vil kunne føre til sterke begrensninger i reguleringsmulighetene.

Vurdert opp mot ulemper som redusert fleksibilitet, tap i kraftproduksjon, reguleringskapasitet og reduserte muligheter for flomdemping, mener NVE at nytten av en magasinrestriksjon sommerstid er mindre enn ulempene. NVE mener derfor at det ikke er grunnlag for å sette vilkår om magasinrestriksjon for Sønstevatn, verken en absolutt restriksjon eller en «myk» restriksjon.

Minstevannføring

Kommunen har stilt krav om en minstevannføring i Uvdalselva på strekningen mellom Tøddølsvannet/Solheimstulen og Dokkberg for å bedre vannmiljøet, resipientkapasitet og natur- og landskapsopplevelse. Positive virkninger for reiselivet er også nevnt som en grunn for kravet. Kravet er ikke tallfestet. Alternativt krever kommunen en kombinasjon av minstevannføring og terskler. En minstevannføring i Uvdalselva kan oppnås ved slipp av vann fra Tøddølsvatn til Tøddøla og/eller vann fra Krukeåi til Jønndøla. Kommunen mener Jønndøla bør prioriteres for minstevannføring da denne elven ligger åpent og synlig til i et mye benyttet område (hyttebruk og friluftsliv). Elven fungerer også som sjølgjerde for beitedyr.

Statsforvalteren støtter kommunens krav om minstevannføring i Uvdalselva og har et konkret forslag til vannføring på 5 m³/s fra 1. juni til 20. oktober (sommer) og 1 m³/s resten av året (vinter) målt ved Mogen (noen kilometer nedenfor samløpet mellom Jønndøla og Tøddøla, jf. Figur 1). Statsforvalteren mener at dette, sammen med naturlige flommer, vil sikre ørretbestanden, bedre vannmiljøet og gi akseptable forhold i elva også i tørre perioder. En minstevannføring av denne størrelsen vil også være positivt for utøvelsen av fiske og for opplevelsen av landskapet.

I tillegg ber Statsforvalteren om at NVE vurderer behovet for en minstevannføring i Ølmsåi og Tverråi, hvor det ligger to bekkeløfter som er kartlagt med hensyn på biologisk mangfold. Til tross for at det ikke er sluppet vann i Ølmsåi og Tverråi på ca. 50 år, er det registrert naturverdier som plasserer de til henholdsvis verdi 1 (Lokalt verdifullt) og verdi 4 (Regionalt til nasjonalt verdifullt).

Nore og Uvdal FRP påpeker at Uvdalselva i dag er resipient for avløpet fra renseanlegget ved Uvdal alpenser. Økt hyttebygging i området gjør at resipientkapasiteten må være et forhold som tas med i vurdering av en ev. minstevannføring i Uvdalselva.

NVEs syn er at eventuelle pålegg om minstevannføring i revisjonssaker må begrunnes i de konkrete forhold som skal forbedres. NVEs vurdering vil innebære en avveining av fordeler og ulemper ved et gitt minstevannslipp. Et viktig hensyn er at minstevannføringsslippet gir muligheter for vesentlige

miljøforbedringer uten at ulempene i form av krafttap, forsyningsikkerhet, kostnader og andre negative virkninger for regulanten og samfunnet blir for store. NVE har registrert at kravene i denne saken dreier seg om å bedre forholdene for biologisk mangfold, landskap, fiske og annet friluftsliv. I NVEs vurdering vil vi derfor se på områdets verdi sammen med virkningen av foreslått minstevannføringslipp. Dette vurderes opp mot redusert kraftproduksjon, kostnader og andre negative effekter, som for eksempel redusert regulerbarhet og fleksibilitet.

I det følgende vurderer vi kravene for det enkelte vassdrag nærmere.

Tøddøla

Vannføringen i Tøddøla er redusert fordi avrenningen til Tøddølsvatn overføres til Sønstevatnmagasinet. Vannet som tidligere drenerte til Tøddøla er demmet opp med en liten terskel i utløpet. I Tøddøla rett nedenfor dammen i Tøddølsvatn er det lite vann med unntak av flomepisoder. Vannføringen i Tøddøla ved samløp Jønndøla er 57 % av den naturlige vannføringen før overføring av tilsiget til Tøddølsvatn. Årlig gjennomsnittlig restvannføring ved samløp Jønndøla er 0,58 m³/s, jf. Tabell 6.

Tabell 6. Estimert resttilsig fra Tøddøla ved samløp Jønndøla.

Areal (km ²)	Q _{Middel} (m ³ /s)	Q _{Al. lav} (m ³ /s)	Q _{5 år} (m ³ /s)	Q _{5-som} (m ³ /s)	Q _{5-vinter} (m ³ /s)
35,2	0,58	0,05	0,05	0,07	0,04

Skagerak Kraft mener det er svært vanskelig å arrangere et tappearrangement for slipp av minstevannføring fra Tøddølsvatn. Vannet er demmet opp med en lav terskel. Tøddølsvatn ligger i Hardangervidda nasjonalpark og er uten veitilkomst.

Skagerak Kraft har beregnet at en minstevannføring på Q95 sommer og vinter (tilsvarende 190 l/s og 110 l/s) vil medføre en redusert kraftproduksjon på ca. 5,8 GWh. Skagerak Kraft påpeker at en minstevannføring tilsvarende Q95 fra Tøddølsvatn av hensyn til fisk og fritidsfiske i Uvdalselva kun vil gi et marginalt bidrag til hovedelva. Skagerak Kraft mener kostnadene overstiger fordelene med et slikt slipp.

Figur 5. Tøddøl bru 17.7.2013. Estimert vannføring er ca. 200 l/s. Foto: Skagerak Kraft

NVEs vurdering - Tøddøla

NVE mener i likhet med Skagerak Kraft at Tøddølsvatn er mindre egnet for slipp av minstevannføring. Mye av Tøddølsvatn ligger innenfor Hardangervidda nasjonalpark. Etablering av et vannslipp fra Tøddølsvatn vil derfor innebære tiltak i eller svært nær grensen Hardangervidda nasjonalpark, noe som kan kreve en dispensasjon fra vernebestemmelsene.

En minstevannføring i Tøddøla vil i hovedsak være gunstig for vanntilknyttede organismer og hindre episoder med svært lite vann sommer og vinter. En minstevannføring fra Tøddølsvatn vil også medføre mer vann i Uvdalselva. Tøddøla er relativt storsteinet over lange strekninger, og det vil derfor kreve betydelig mere vann enn Q 95 for å få en landskapsvirkning.

Ingen av høringspartene har pekt på en minstevannføring i Tøddøla som spesielt viktig. Nore og Uvdal kommune har derimot prioritert Jønndøla for slipp av minstevannføring av allmenne hensyn.

Selv om virkningene ved slipp av minstevannføring vil være positive for vanntilknyttede organismer i Tøddøla og nedover i Uvdalselva, mener NVE at ulempene i form av inngrep i nasjonalparken og en redusert kraftproduksjon på rundt 6 GWh vil være større enn fordelene. NVE anbefaler derfor ikke slipp av minstevannføring i Tøddøla.

For å bedre miljøtilstanden i Tøddøla anbefaler vi at en vurderer potensialet for biotopjusterende tiltak med utgangspunkt i dagens vannføringsregime.

Jønndøla

Naturlig avrenning til Jønndøla er etter regulering 43 % av den naturlige vassføringen ved samløp med Tøddøla. Årlig gjennomsnittlig restvannføring ved samløp Tøddøla er 0,8 m³/s, jf.

Tabell 7.

Tabell 7. Estimert tilsig fra Jønndøla ved samløp Tøddøla.

Restfelt til Uvdalsåe / samløp Tøddøla

Areal (km ²)	Q _{Middel} (m ³ /s)	Q _{Al. lav} (m ³ /s)	Q _{5 år} (m ³ /s)	Q _{5-sommer} (m ³ /s)	Q _{5-vinter} (m ³ /s)
42,9	0,80	0,04	0,04	0,09	0,04

En eventuell minstevannføring i Jønndøla kan slippes fra bekkeinntaket i Krukeåi. Vannet som kommer i Krukeåi tas inn på overføringstunnelen til Sønstevatn og benyttes i Uvdal 1 og 2 kraftstasjoner. Skagerak Kraft har beregnet at en minstevannføring på Q95 sommer og vinter (tilsvarende 100 l/s og 50 l/s) fra inntaket ved Krukeåi vil medføre en redusert kraftproduksjon på ca. 2,8 GWh. Tilsvarende vil en minstevannføring på hhv. 300 l/s og 100 l/s ifølge Skagerak Kraft gi et krafttap på 9,3 GWh. Skagerak Kraft mener kostnaden ved et minstevannføringslipp overstiger miljønytt.

NVEs vurdering - Jønndøla

Det er knyttet verdier både til landskap og friluftsliv i Jønndalen. Vilkår om slipp av minstevannføring på strekningen som er fraført vann kan være et avbøtende tiltak. Virkningen av et vannslipp vil variere mellom ulike elvestrekninger, med størrelse på minstevannføringsslippet og med hva en vil oppnå med et gitt slipp. Ut fra befarings, høringsuttalelser og kommentarer til disse mener NVE at virkningene av en minstevannføring vil være større i Jønndøla enn i Tøddøla. Strekningen som ev. vil få en økt vannføring ligger nær vei og støler, og er det området som utfra forliggende informasjon synes å være mye brukt av allmennheten. En minstevannføring fra bekkeinntaket ved Krukeåi vil bidra merkbart til middelvannføringen i Jønndøla (Figur 6). Figuren viser en minstevannføring på 300 l/s og 100 l/s. Også Q95 som tilsvarer omtrent 100 l/s og 50 l/s vil gi et merkbart bidrag. En minstevannføring vil være særlig viktig i de tørre periodene.

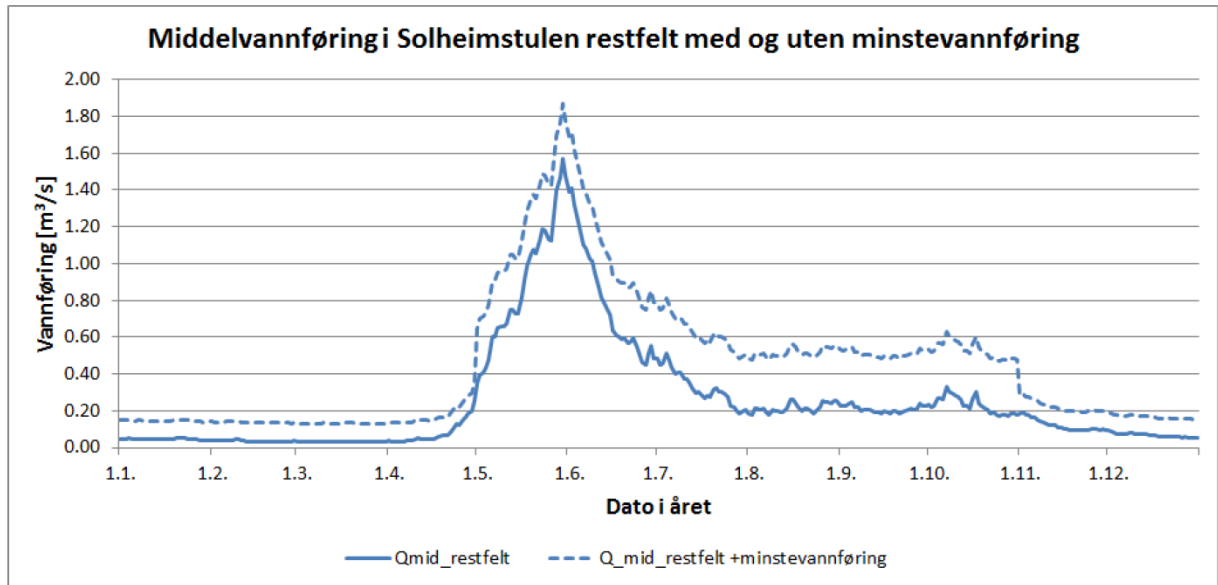
NVE mener at en minstevannføring i Jønndøla vil bedre miljøforholdene betraktelig. En minstevannføring i Jønndøla vil også ha en viss landskapsmessig effekt sammenliknet med dagens tilstand da permanent vanndekket areal vil øke.

Vi konstaterer at minstevannføringer av de størrelsene som er vurdert for Jønndøla i liten grad vil bidra til å endre middelvannføringen i Uvdalselva. Vi mener imidlertid at en minstevannføring i Jønndøla vil være av noe betydning også for forholdene i Uvdalselva i tørre perioder. Tørre perioder vinterstid og sommerstid utgjør ofte økologiske flaskehals i vassdraget, og det er i disse periodene en minstevannføring er særlig viktig.

NVE har vurdert konsekvensene av en ev. minstevannføring for kraftproduksjon og reguleringsevne. En minstevannføring i Krukebekk vil medføre redusert produksjon og inntekt, men påvirker reguleringsevnen i vassdraget lite. NVEs beregninger av reduksjon i produksjon som følge av minstevannføringskrav stemmer godt overens med Skagerak Kraft sine

NVE anbefaler at det slippes en helårlig minstevannføring fra bekkeinntaket i Krukeåi på 100 l/s om sommeren og 50 l/s om vinteren. En slik minstevannføring vil redusere kraftproduksjonen med rundt 2,8

GWh/år. Nyttan av å øke minstevannføringen til 300 l/s og 100 l/s er etter NVEs syn mindre enn ulempene i form av et årlig krafttap på 9,3 GWh regulerbar kraft.

Figur 6. Middelvannføring med og uten minstevannføring i Solheimstulen restfelt (øverst i Jønndalen). (100 l/s om vinteren og 300 l/s om sommeren).

Figur 7. Bekkeinntak Krukeåi. Sett nedover mot Solheimstulen. Foto: Anne Karine Herland, NVE.

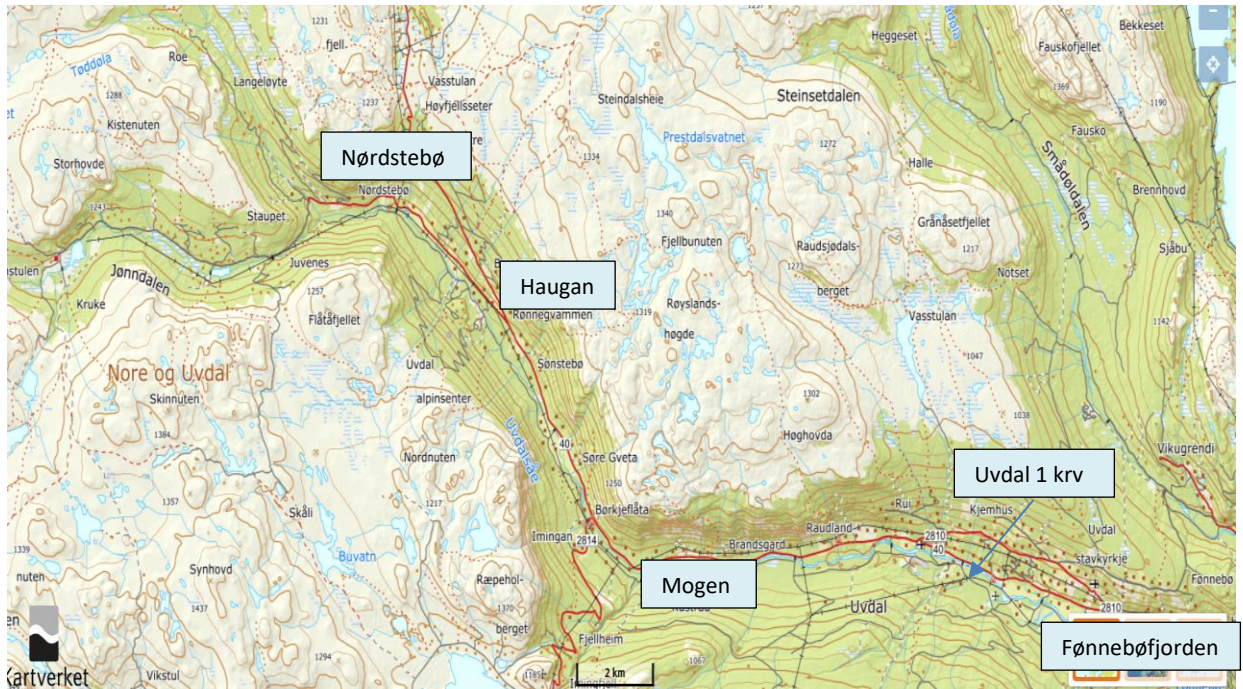
Figur 8. Jønndøla ved Gjuvenes 17.7.2013. Estimert vannføring er 100 l/s. Foto: Skagerak Kraft

Uvdalselva

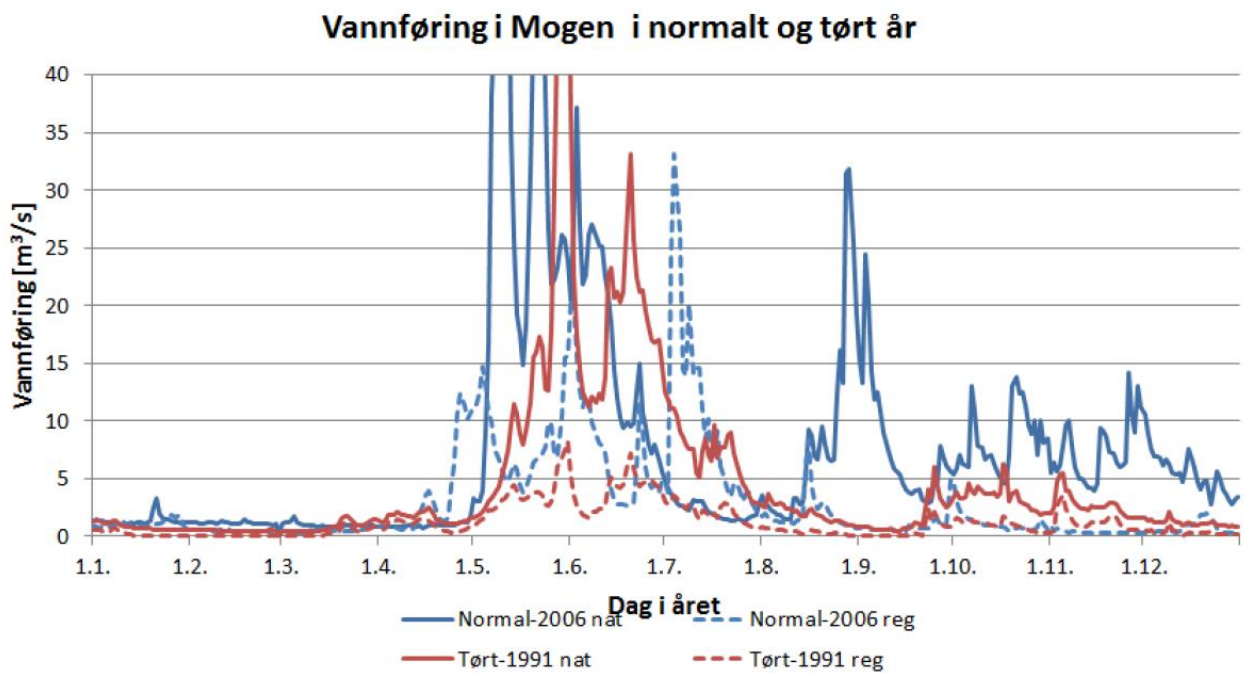
Etter samløpet mellom Jønndøla og Tøddøla får elva navnet Uvdalselva. Herfra til Fønnebofjorden er det 28 km. Gjennomsnittlig vannføring i Uvdalselva etter reguleringen varierer med valg av målested, men ligger i gjennomsnitt på rundt 40 % av den naturlige vannføringen før reguleringen. Dette tilsvarer en middelvannføring på rundt 1,7 m³/s målt ved Nørdstebø, jf. Figur 9. Vannføringen over året i Uvdalselva ved Mogen i et middels og tørt år, og som gjennomsnitt over mange år er vist i Figur 10 og Figur 11. Nedenfor utløpet av Uvdal 1 varierer vannføringen betydelig med driften av kraftverket. Vannføringen vinterstid nedenfor utløpet av Uvdal 1 er høyere enn før regulering (Figur 12).

Det er bygget en del terskler i elva, både av konsesjonær og av grunneiere.

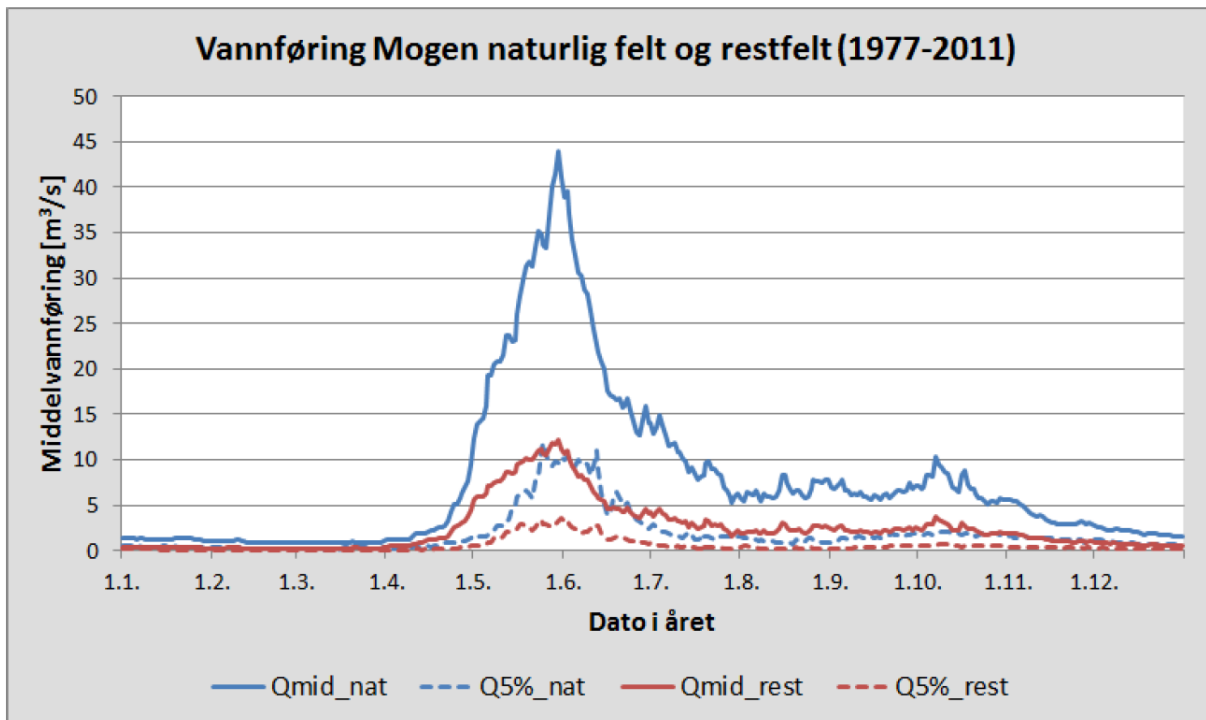
I nedre del av Uvdalselva er aktivitetene i hovedsak knyttet til fiske og bading. Det er etablert flere campingplasser langs Uvdalselva og det selges fiskekort. Ifølge informasjon på Inatur setter Uvdalselva Grunneierlag ut stor fisk to ganger årlig i Uvdalselva på strekningen fra Fønnebofjorden til der elvene Tøddøla og Jønndøla møtes. Utover det er ikke verken regulant eller Statsforvalter kjent med at det settes ut fisk i Uvdalselva i dag.

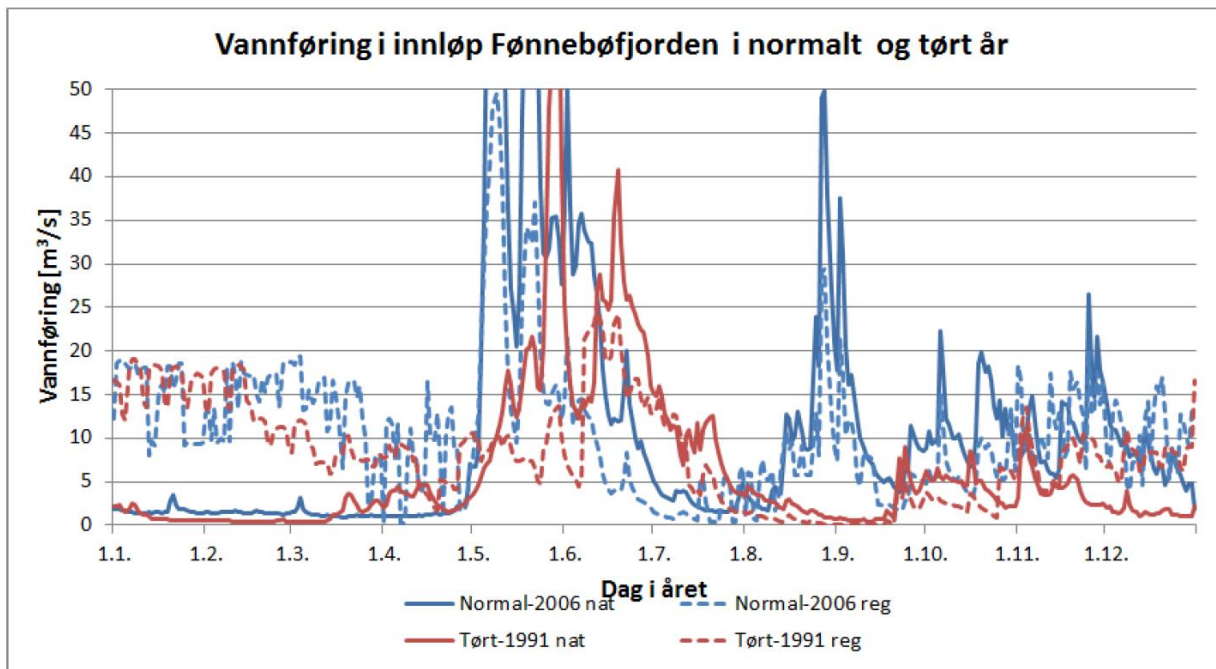
Figur 9. Punkter for estimering av restvannføring i Uvdalselva. Ved Nørdestebø ca. 41 % ($1,7 \text{ m}^3/\text{s}$), ved Haugan ca. 45 % ($2,1 \text{ m}^3/\text{s}$), ved Mogen ca. 30 % ($3,1 \text{ m}^3/\text{s}$) (rett nedstrøms Ølmosåi) og ved innløp Fønnebjøfjorden ca. 45 % ($6,2 \text{ m}^3/\text{s}$) av opprinnelig vannføring + avløp fra Uvdal 1 (0-24 m^3/s).

Figur 10. Vannføring ved Mogen før og etter regulering i et normalt og et tørt år.

Figur 11. Vannføring i Uvdalselva ved Mogen over året. Middelvannføring og Q95 for vassdraget før (nat) og etter (rest) utbygging. Q95 er den vannføringen som overskrides i mer enn 95% av tiden.

Figur 12. Vannføring ved innløpet til Fønnebofjorden.

Skagerak Kraft mener Uvdalselva har en restvannføring som er tilstrekkelig til å gi vassdraget et uregulert preg. Kombinasjonen av terskler som ikke hindrer fiskevandring og et stort uregulert restfelt bidrar til å gi elva naturlig dynamikk ved høye og lave vannføringer. Konesjonæren mener derfor at dagens restvannføring ivaretar de miljøsensyn som kravet om minstevannføring med mer er begrunnet i.

NVEs vurdering - Uvdalselva

NVE konstaterer at Uvdalselva har en middelvannføring i regulert tilstand som varierer fra 1,7 m³/s øverst i Uvdalselva til 6,2 m³/s ved innløpet til Fønnebøfjorden. Ut fra høringsuttalelser og revisjonsdokumentet er dette en restvannføring som er tilstrekkelig til å gi grunnlag for en naturlig fiskeproduksjon i vassdraget og grunnlag for utøvelse av sportsfiske og salg av fiskekort.

Det er foreslått å pålegge minstevannføring ved Mogen på 5 m³/s fra 1. juni til 20. oktober og 1 m³/s resten av året. Minstevannføringen skal sikre vannmiljøet, bedre forholdene for ørret, gi bedre fiskemuligheter og en bedre opplevelse av landskapet. En slik minstevannføring vil etter våre beregninger gi en redusert kraftproduksjon på 44 GWh per år. Med kraftprisbanene fra NVEs kraftmarkedsanalyse 2019 har inntektstapet som følge av dette en netto nåverdi på ca. 229 millioner kroner. Det aller meste av produksjonstapet vil komme i Uvdal 1. Noe av minstevannføringen ved Mogen vil måtte dekkes med vann fra Sønstevatn, og da må regulanten sikre at det er nok vann i magasinet til å dekke kravet. Dette vil påvirke reguleringsevnen noe, og gjøre at vannstanden i Sønstevatn kan bli lavere gjennom sommeren. Kravet om en minstevannføring har altså motsatt effekt av kravet om minstevannstand i Sønstevatn.

NVE viser til at slipp av minstevannføring i tråd med forslaget fra Statsforvalteren vil innebære et betydelig produksjonstap. NVE kan ikke se at fordelene ved et slikt slipp sammenliknet med dagens situasjon er større enn ulempene i form av redusert produksjon av regulerbar kraft.

Vårt forslag om en minstevannføring i Jønndøla vil som tidligere omtalt også være positivt for forholdene i Uvdalselva i de tørreste periodene. Tørre perioder vinterstid og sommerstid utgjør ofte økologiske flaskehals i vassdraget og det er primært disse periodene en minstevannføring skal avhjelpe.

Som det kommer frem av konklusjonene i fiskerapporten er det fornuftig i første omgang å se på hvilke habitattiltak som er kan være egnet for å bedre forholdene i Uvdalselva. Dette er nærmere omtalt under kapittelet om terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring.

Når det gjelder forholdene for fiske mener vi at fiskeinteressene må tilpasse seg de rådende forhold, med varierende vannføring fra uregulert restfelt og vannføring fra kraftstasjonen. Et betydelig og fast vannslipp for å bedre forholdene for fiske ligger etter NVEs syn ikke innenfor det som er aktuelt ved revisjon. Det faktum at det under dagens forhold foregår et aktivt sportsfiske underbygger etter vårt syn dette.

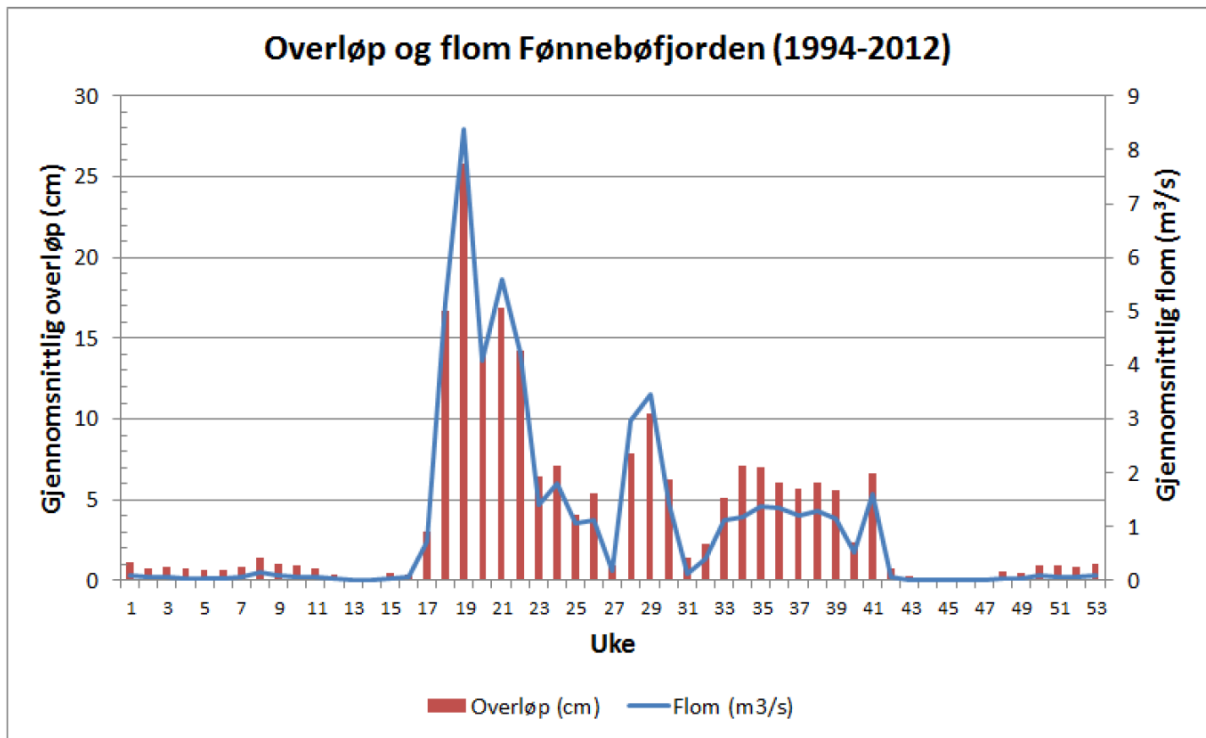

Figur 13. Uvdalselva ved Nørdestebø etter samløp Jønndøla og Tøddøla. Vannføring er anslått til rundt 800 l/s (Norconsult fiskerapport).

Uvdalselva ved Dokkberg (Minstevannføring fra Fønnebøfjorden)

Vannføringen på den 2 km lange strekningen mellom Fønnebøfjorden og Rødbergdammen er sterkt redusert utenom flomperioder. De fleste nedbørsituasjoner i det uregulerte feltet til Uvdalselva gir imidlertid en viss vannføring ved Dokkberg (ca. midtveis mellom Fønnebøfjorden og Rødbergdammen). Grunnen til det er en begrenset slukeevne i Uvdal 2 kombinert med begrenset magasinivolum i Fønnebøfjorden. Overløp forekommer normalt vår og høst, jf. Figur 14. I perioden 1994 til 2012 varierte antall dager med overløp hvert år fra 0 til 69. Strekningen er dominert av grov stein. Den siste kilometeren av strekningen ned mot Rødbergdammen får tilført 1 m³/s i årlig middelvannføring fra et uregulert sidefelt (Smådøla).

Fønnebøfjorden er et rent senkningsmagasin med reguleringshøyde 0,9 m og det er derfor ikke mulig å slippe en minstevannføring fra Fønnebøfjorden uten å pumpe vann over dagens terskel. Skagerak Kraft har estimert produksjonstap ved en minstevannføring på 500 l/s i perioden juni-august og 100 l/s resten av året til 3 GWh/år i Uvdal 2. Økes sommervannføringen til 1 m³/s vil det gi en reduksjon i produksjon på ca. 5 GWh. Kostnadene ved en minstevannføring som må pumpes estimeres til totalt 3,7 mill. kr, hvor 3 mill. skyldes kostnader ved pumping. Investerings- og vedlikeholdskostnader ved et pumpeanlegg kommer i tillegg.

Figur 14. Overløp ut av Fønnebøfjorden ved flom. Kilde: Revisjonsdokument, vedlegg 2.

Figur 15. Elveleiet oppstrøms Dokkbergfossen. Foto hentet fra kravdokumentet fra Nore og Uvdal kommune.

Skagerak Kraft poengterer at det, til tross for tidvis svært redusert vannføring på strekningen, er registrert en rekke rødlistede arter på første halvdel av strekningen, hvorav to sterkt truede lavarter, tre nær truede lavarter og 9 andre livskraftige sopp- og lavarter.

NVEs vurdering - Fønnebøfjorden til Dokkeberg

NVE registrerer at det vil være teknisk utfordrende å få vann fra Fønnebøfjorden ned elveleiet mot Dokkeberg. En minstevannføring må i tillegg være betydelig for å ha en landskapsmessig effekt i et elveleie som for en stor del består av grov stein.

Et argument for å slippe vann fra Fønnebøfjorden er de registrerte rødlisteartene på strekningen. En minstevannføring vil trolig kunne gi noe bedre forhold for disse artene og samtidig sikre bestandene. De truede rødlisteartene som er registrert er elfenbenslav og rosa tusselav. Artene er registrert i skog langs vassdraget.

Ifølge informasjon fra artsdatabanken vokser rosa tusselav i fuktig, gammel skog. Denne type lokalitet ligger noen ganger i bekkeløfter, men ikke nødvendigvis. Elfenbenslav vokser på nord- og østsiden av berg/steinblokker, og tilhører den ganske store gruppen av skogtilknyttede lav som skal ha det "lysåpent, skyggefullt og fuktig". Artene er truet av flatehogst.

Det at de fortsatt er til stede 50-60 år etter reguleringen tyder på at dagens hydrologiske forhold, med store og små overløp over terskelen i Fønnebøfjorden og div. lokaltilslutt, er tilstrekkelig til å opprettholde et livsmiljø som gjør at artene klarer seg. I tillegg forventes det et våtere klima fremover, noe som vil gi mer nedbør og hyppigere overløp fra Fønnebøfjorden. Dette vil bidra til å opprettholde et fuktig miljø for disse artene.

En minstevannføring fra Fønnebøfjorden vil medføre redusert produksjon og reduserte inntekter, i tillegg til kostnader for pumping. En minstevannføring på 0,5 m³/s i perioden 1.juni – 31. august og 0,1 m³/s resten av året vil etter våre beregninger gi omtrent 2,4 GWh lavere kraftproduksjon i Uvdal 2. Med kraftprisbanen fra NVEs kraftmarkedsanalyse 2019 har denne kraftproduksjonen en netto nåverdi på ca. 14 millioner kroner. NVEs estimerer stemmer godt overens med Skagerak Kraft sine.

NVE mener at fordelene med en ev. minstevannføring fra Fønnebøfjorden for landskap og miljø er mindre enn ulempene i form av redusert kraftproduksjon. NVE anbefaler derfor at det ikke fastsettes krav om minstevannføringslipp fra Fønnebøfjorden.

Ølmosåi og Tverråi

Ølmosåi drenerer fra Imingfjell øverst i Uvdal, ca. 20 km vest for Rødberg i Nore og Uvdal kommune. Vassdraget er kraftig regulert ved Sønstevatn. Det er ikke minstevannføring fra dammen. Ca. 300 m nedenfor dammen renner bekken ned i en kløft. Bekkeløften har i dag en vannføring fra et begrenset restfelt nedenfor dammen. Restfeltet strekker seg fra dammen som ligger på kote 1060 og ned til samløpet med Uvdalselva på kote 570.

Slik Ølmosåi fremstår i dag, er kløften vurdert som helhet til å ha svak lokal verdi (verdi 1). Stedvis rik flora er mest positivt. Det er ikke noen fiskebestand av betydning i bekken, kun enkelte individer på den nederste strekningen mot Uvdalselva.

Skagerak Kraft viser til at en minstevannføring sluppet fra dam Sønstevatn med målepunkt Haugan må bli tilnærmet lik minstevannføringskravet, da man i praksis ikke vil være i stand til å benytte restvassføringen som en del av mengden for å oppnå minstevassføringskravet.

Skagerak Kraft har beregnet at en minstevassføring i Ølmosåi sluppet fra Sønstevatn tilsvarende (Q95 sommer og vinter) vil gi et produksjonstap på 20 GWh i året. Statsforvalterens forslag til

minstevassføring lik 5 m³/s sommer og 1 m³/s vinter målt ved Mogen vil ifølge Skagerak Kraft gi et betydelig høyere produksjonstap. Dette vil også resultere i en nedtapping av Sønstevatn i hele sommerperioden, jf. tidligere vurderinger av minstevannføring i Uvdalselva.

Skagerak Kraft mener at et slik betydelig produksjonstap ikke kan forsvares ut fra bekkeløftens lave verdi, og det faktum at tilstanden er tilvendt gjennom 50-60 år.

Tverråi tas inn på tunnelen til Uvdal I på kote 1091. Inntaket har en slukeevne på 4-500 l/s, hvilket innebærer at det er et betydelig uregulert restfelt i lia ned mot Uvdalselva. Lokaliteten ble kartlagt i bekkeløftprosjektet i 2009. I vurdering og verdisetting konkluderes det med at lokaliteten ikke innehar klassiske bekkeløftkvaliteter. Verdivurdering settes som regionalt til nasjonalt viktig som følge av forekomst av en lite påvirket granskog rik på død ved og flere rødlistede arter.

NVEs vurdering - Ølmosåi og Tverråi

NVE konstaterer at begge bekkene er fraført vann. Ølmosåi er betydelig påvirket, mens Tverråi har et relativt stort uregulert restfelt som bidrar til en viss vannføring. NVE registrerer at begge områdene innehar rødlistearter til tross for mange år uten annet enn naturlig tilsig fra uregulert restfelt. Basert på den informasjonen som foreligger for begge disse bekkene, kan ikke NVE se at fordelene med en minstevannføring vil overstige ulempene ved redusert kraftproduksjon.

Oppsummering minstevannføring og magasinrestriksjon

NVE anbefaler slipp av minstevannføring i Jønndøla. Slipp av vann fra Krukeåi vil bedre forholdene i Jønndøla generelt, både biologisk og landskapsmessig, og vil kunne bidra noe i Uvdalselva, særlig i de tørreste periodene av året. NVE legger vekt på at Jønndalen er et mye brukt område både sommer og vinter og en innfallsport til Hardangervidda. Elvestrekningen ligger nær vei, støler og de områdene som er mest nytt til friluftsliv. En minstevannføring vil være positivt både for friluftsliv og landskap gjennom opplevelsen av rennende vann og i tillegg ha en positiv effekt på vanntilknyttede organismer. Et slipp tilsvarende alminnelig lavvannføring i Jønndøla vil medføre en samlet reduksjon i produksjon på om lag 2,8 GWh/år. NVE mener at slipp av minstevannføring fra inntak i Krukeåi vil gi størst nytte for allmennheten, samtidig som kraftreduksjonen vil bli relativt beskjeden.

NVE vil ikke anbefale at det settes krav om en minstevannføring i Uvdalselva målt ved Mogen. NVE viser til at Uvdalselva har et stort og uregulert restfelt og vi mener at dagens forhold i Uvdalselva ikke er så dårlige at det kan forsvare tapet av kraft, regulerbarhet osv. ved en større minstevannføring i Uvdalselva. Rent krafttap er estimert til 44 GWh. Det drives et aktivt sportsfiske i Uvdalselva i dag på den vannføringen som uregulert restfelt gir.

NVE vil ikke anbefale at det innføres magasinrestriksjoner i Sønstevatn. Sønstevatn er viktig for regulerbarhet/fleksibilitet, flomhåndtering og også minstevannføringskravet i Numedalslågen, jf. tidligere kapittel om dette tema.

Krav knyttet til standardvilkårene

Utgangspunktet i alle revisjonssaker er at eksisterende vilkår, med enkelte unntak, erstattes av moderne standardvilkår. Eventuelle tiltak vil bli pålagt i ettertid, med hjemmel i vilkårene. Fylkesmannen har myndighet til å pålegge enkelte tiltak med hjemmel i naturforvaltningsvilkåret, mens NVE har myndighet til å pålegge tiltak som i større grad krever fysiske endringer i elveløpet eller berører eksisterende, tekniske installasjoner.

Naturforvaltning

Fiskebiologiske undersøkelser, habitatforbedrende tiltak og fiskeutsettinger

Under høringsrunden ble det påpekt at det skjer en tilgroing i Fønnebøfjorden og det ble stilt krav om opprensning.

Skagerak Kraft kan ikke se at reguleringen har bidratt til økt tilgroing i Fønnebøfjorden. De viser til at reguleringen med varierende vannstand isolert sett vil stresser vegetasjonen og bidra til redusert tilgroing.

NVE avviser ikke at reguleringen kan ha påvirket de fysiske-kjemiske forholdene i Fønnebøfjorden. Redusert isdekke som følge av økt vintervannføring er en av flere faktorer som kan gi økt begroing i regulerte vassdrag. Økt begroing er imidlertid et fenomen som også kan observeres i uregulerte vassdrag. Årsakssammenhengen er mellom økt begroing og regulering er ikke entydig. Dette må derfor eventuelt vurderes nærmere. Fjerning av begroing vil kunne være et habitatforbedrende tiltak.

NVE viser til at naturforvaltningsvilkår etter dagens standard og moderne ordlyd vil bli innført ved revisjonen. NVE anser at en ev. opprensning av begroing i Fønnebøfjorden kan pålegges med hjemmel i naturforvaltningsvilkåret, dersom en kommer fram til at gjengroing her har sammenheng med reguleringen. Dette må eventuelt vurderes nærmere av Statsforvalteren.

Friluftsliv

Nore og Uvdal kommune har foreslått kompensierende tiltak for friluftsliv. Tiltaket er i praksis et flomtiltak som vil bedre forholdene for ferdsel vinterstid i skiløype langs Sønstevatn. I dag er vann fra Damtjønn overført via tunnel under Gråvarranden, og videre via en liten bekk ned til Sønstevatn på Imingfjell. Denne overføringen har gitt problemer fordi den lille bekken oversvømmer skiløypene, særlig senvinters/vår.

Forslaget går ut på å overføre vannet som kommer i utløp under Gråvarranden over til Langevatn, videre til Buvatn og ut i Sønstevatn via Flåtatjønn og Flåtaåe, jf. Figur 16. Tiltaket vil samlet sett tilføre Sønstevatn samme vannmengde som i dag og allmennheten vil kunne glede seg over mindre vann i skiløypene.

Figur 16. Forslag til flomtiltak for overføring av vann til Sønstevann. Det overført vannet renner i dag ned bekken (Skravert område).

NVE registrerer at det, særlig på vårparten, er utfordringer med flomvann i skiløypene grunnet den eksisterende overføringen. Det foreslåtte tiltaket vil etter vårt syn kunne redusere flomutfordringene og ligger etter vårt syn innenfor det som kan vurderes i en revisjonssak. Ulempene skyldes eksisterende overføring og de påvirker allmenne interesser.

Vi anbefaler at Skagerak Kraft i første omgang får krav om å utrede mulige tiltak for å redusere ulempene med flom som følge av eksisterende overføring. Basert på resultatene av en slik utredning vil NVE vurdere ev. tiltak og nødvendig saksprosess.

Terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring

Terskler og biotopjusterende tiltak

Flere har påpekt behov for å vurdere eksisterende terskler og ev. behov for nye. Kommunen mener det bør det utarbeides en terskelplan både med hensyn på utbedring/ vedlikehold av dagens terskler, og for eventuell anleggelse av nye terskler. Uvdal grunneierlag mener vurdering av terskler bør være prioritert tiltak i revisjonssaken. Grunneierlaget har bekostet flere terskler i tillegg til de som er bygd av regulanten. Nore og Uvdal kommune har innspill om en mulig terskel ovenfor Dokkbergfossen for å opprette et vannspeil.

Skagerak Kraft viser til at de i forbindelse med skjønnet ble pålagt å etablere terskler. Løsmasseterskler er etablert mellom Bjørkeflåta og Fønnebøfjorden. De påpeker at det er flere terskler som er etablert i ettertid der Skagerak Kraft ikke er tiltakshaver. Tersklene som regulanten har etablert hindrer ikke fiskevandring og fungerer etter regulantens erfaring etter sin hensikt.

For å finne de mest hensiktsmessige habitattiltakene for å bedre naturlig fiskeproduksjon i Uvdalselva anbefaler Norconsult at det først gjøres en flaskehalsanalyse på strekningen nedenfor samløpet mellom Jøndalsåe og Tøddøla, med særlig fokus på elvestrekningen fra Ølmosåi til et stykke nedstrøms utløpet fra Uvdal 1. Det er i dette området det stedvis er utfordringer for fisk knyttet til tørrlagte areal, mindre egnet bunnsstrat for oppvekst, gyting og skjul.

NVE viser til at Skagerak Kraft allerede har gjennomført tiltak i Uvdalselva, som har vært positive for både fisk og estetikk. NVE vil i denne omgang ikke pålegge ytterligere habitattiltak. Vi anbefaler at Skagerak Kraft i første omgang pålegges å foreta en flaskehalsanalyse i tråd med anbefalingene fra Norconsult. Vi anbefaler at NVE følger opp flaskehalsanalysen med forslag til tiltaksplan når den foreligger. Hvem som bør være påleggsmyndighet for endelig tiltaksplan, avhenger av hvilke av de tiltak som er foreslått som NVE og Statsforvalteren i felleskap kommer frem til skal eller kan gjennomføres.

Vilkåret om terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring gir hjemmel til å pålegge bygging av terskler. I dette tilfellet er kravet om terskelbygging begrunnet med et ønske om å forbedre miljøtilstanden. Ansvaret for å vurdere behovet for ytterligere terskelbygging ligger til NVE, men vil skje i samråd med Statsforvalteren i Viken.

Erosjon

Flere høringsparter har påpekt utfordringer med erosjon langs vassdraget. Kommunen mener det er behov for tiltak på følgende plasser:

- Fønnebøfjorden – avbøtingstiltak
- Persgård – Karlsnesbroen – ytterligere steinsetting
- Lundeide/ Øvre Bakke – forlengelse steinsetting
- Nedre del av Tverråi – ytterligere erosjonssikring
- Erosjonsproblemer med dagens vassføring i Tverråi eksisterer for bebyggelsen ved samløpet i Uvdalselva.

Persgård camping krever erosjonssikring mot Uvdalselva på campingplassens område.

Skagerak Kraft påpeker at alle elver har erosjons- og sedimentasjonsprosesser, men at disse er noe redusert i Uvdalselva etter utbyggingen. De viser til at reguleringen av Uvdalselva nedstrøms utløp av Uvdal 1 verken har fraført eller tilført vann over året, men redusert flomtopper og jevnet ut vannføringen sommer/vinter. Ovenfor utløpet av Uvdal 1 har reguleringen fraført ca. 55 % av vannet og naturlige vannstandsvariasjoner er opprettholdt for restvassføringen. Sønstevatnmagasinet er med på å dempe

maksimalvassføringen og har redusert antall og størrelsen på skadeflommer. Kjøringen av Uvdal 1 resulterer i varierende vannføring, men variasjonene er små som følge av et stort restfelt.

Skagerak Kraft viser til at privatrettslige konsekvenser av reguleringen er behandlet i rettslige skjønn, deriblant ev. erstatning for erosjonsskader. Skagerak Kraft påpeker at en del av kravene om erosjonssikring gjelder privat utmark. Skagerak Kraft viser til at til de har erosjonssikret campingplassområdet mot Uvdalselva og opprustet badestranden der to ganger. Skagerak Kraft sier de vil erosjonssikre ytterligere dersom det blir pålagt av NVE.

NVE har merket seg at høringspartene påpeker at det stedvis er erosjonsproblematikk i vassdraget. På bakgrunn av den informasjon NVE har i dag, om omfanget av erosjonsproblemene i Uvdalsvassdraget, anbefaler ikke NVE at det utarbeides noen omfattende erosjonssikringsplan. Enkelte deler av vassdraget er noe mer utsatt enn andre. Eventuelle tiltak kan skje frivillig etter initiativ fra Skagerak Kraft. NVE vil derfor oppfordre konsesjonæren til dialog med berørte parter der det kan være behov for tiltak mot erosjon som følge av reguleringen. Foreslåtte konsesjonsvilkår (post 13) vil gi nødvendig hjemmel til å pålegge tiltak dersom NVE skulle finne det nødvendig på et senere tidspunkt.

Forurensing

Flere høringsparter har påpekt et behov for minstevannføring i Jønndøla og Uvdalselva for å sikre tilstrekkelig resipientkapasitet. Det vises blant annet til økt behov for rensing i forbindelse med hytteplaner og økt avløp til elva fra rensesanleggene.

Resipientforholdene i Uvdalselva under dagens vannføringsregime er etter Skagerak Kraft sitt syn gode. De mener at en restvassføring på 2,1 m³/s i snitt over året målt ved Haugen/øvre del av Uvdalselva tilsier det. Skagerak Kraft legger til grunn at det er gitt utslippstillatelse til de boenhetene som er der i dag basert på dagens vannføringsregime i Jønndøla.

NVE kan ikke se at det er regulantenes ansvar å sørge for økt resipientkapasitet i Uvdalselva som følge av ev. fremtidig økt hyttebygging i kommunen og med det større avløp fra kommunens rensanlegg.

Tilgroing – rydding

Nore Energi har påpekt at det er økt tilgroing i elveløp. Rydding av elveløp er ofte forsømt pålegg, og som sjelden oppdages før det foreligger en flomsituasjon.

NVE viser til at vannressurslovens §5 (forvalteransvar og aktsomhetsplikt) og §37 (vedlikehold av vassdragstiltak) i kombinasjon gir lovmessig hjemmel til å forvente at regulanten holder elveløp med redusert vannføring åpne for både trær og sedimenter/masser som hoper seg opp. Disse bestemmelsene gjelder alle eiere av vassdragsanlegg, uansett hva slags konsesjon man har. Konsesjonæren selv har ansvar for kontrollere behovet for, og sikre ryddingen av tilgroingen i regulerte elveløp.

Alle vannkraftanlegg med konsesjon etter vassdragslovgivningen er dessuten underlagt forskrift om internkontroll (IK-vassdrag). IK vassdrag § 5 beskriver krav til innholdet i internkontrollsystemet til konsesjonæren. Blant flere krav finner vi dette «*Den ansvarlige skal ...kartlegge farer og problemer med hensyn til miljø og sikkerhet og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og gjennomføre tiltak for å redusere risikoforholdene*». Å kontrollere tilgroing i elveløpet og rydde dette ved behov er noe som naturlig ligger under dette punktet. NVE fører tilsyn med at bestemmelsene i IK—Vassdrag overholdes.

Flomtiltak

Flere høringsparter er opptatt av tiltak som kan redusere utfordringer som følge av flom, særlig i området rundt Fønnebofjorden. Utløpet fra Fønnebofjorden er relativt trangt fra naturens side, noe som

medfører en oppstuvning av vann i fjorden og oversvømmelse på store områder på Uvdalsøyene under flomepisoder. Det er fremmet forslag om å utvide elveløpet ved utløp av Fønnebofjorden.

Høringsrunden har også avdekket at det er utfordringer med flom på dyrket mark på lokaliteter ovenfor kraftverket.

Skagerak Kraft viser til at avløpskapasiteten ved Dokkeberg ikke er endret som følge av utbyggingen. I konsesjonen er det ikke fastsatt noen reguleringsgrenser for Fønnebofjorden. Som tidligere referert til fremgår det av skjønnsdokumentene at grunnlaget for erstatning er en senkning av Fønnebofjorden med 0,8 m. Skagerak Kraft forholder seg til de nevnte vannstander i skjønnet. Skagerak Kraft bemerker ellers i en kommentar etter befaringen at senkningen har lagt til rette for annen type bruk av arealene rundt Fønnebofjorden enn det som var lagt til grunn som forutsetninger for skjønnet. Blant annet er et område nord for utløpet for Uvdalselva tatt i bruk til campingformål. Bruken av arealer til slike formål gir utfordringer i flomperioder.

NVE viser til at reguleringen av Uvdalselva har redusert flomtopper og jevnet ut vannføringen sommer/vinter. Fønnebofjorden er senket, noe som i seg selv er flomdempende sammenliknet med naturtilstanden. Fønnebofjorden er inntaksmagasinet til Uvdal 2, har svært liten reguleringsgrad og er et døgnreguleringsmagasin. Vannstanden reguleres med en demping på ca. 0,9 meter og styres ved å variere produksjonen mellom Uvdal 1 og Uvdal 2. Slukeevne er begrenset til 24 m³/s. Som Skagerak Kraft skriver driftes Uvdal 1 slik at man i minst mulig grad får overløp fra Fønnebofjorden

Dette tilsier etter vårt syn at det ikke er reguleringen som har skapt utfordringer med flom, men heller de naturgitte forhold, klimaendringer med økt nedbør, og en utnyttelse av arealer som naturlig er flomutsatte. En eventuell utvidelse av naturlig avløp fra Fønnebofjorden er derfor, etter NVEs syn, ikke et tiltak som er naturlig å pålegge regulanten.

NVEs konklusjon

NVE anbefaler at det innføres nye og moderne standard konsesjonsvilkår for reguleringen av Uvdalsvassdraget. Vilkårene gir myndighetene hjemmel til å pålegge relevante avbøtende tiltak.

NVE anbefaler en minstevannføring i Jønndøla på 100 l/s i sommerhalvåret og 50 l/s i vinterhalvåret. NVE vil ikke anbefale at det settes krav om en minstevannføring i Uvdalselva målt ved Mogen. NVE viser til at Uvdalselva har et stort og uregulert restfelt og vi mener at dagens forhold i Uvdalselva ikke er så dårlige at det kan forsvare tapet av kraft, regulerbarhet osv. ved en større minstevannføring i Uvdalselva.

NVE vil ikke anbefale at det innføres magasinrestriksjoner i Sønstevatn.

Uvdalsreguleringen er, sammen med Norereguleringen, viktig for å sikre pålagt minstevannføring på lakseførende del av Numedalslågen. Denne minstevannføring fungerer godt og NVE ser ikke behov for å vurdere endringer i manøvreringsreglementet for Numedalslågen fra 2001 som følge av vilkårsrevisjon for Uvdalsreguleringen.

Samlet produksjon i Uvdalsvassdraget ligger på ca. 459 GWh årlig. Med NVEs forslag til minstevannføringslipp vil produksjonen reduseres med rundt 3 GWh årlig.

NVE har balansert hensynet til naturverdiene som finnes i vassdraget, med hensynet til reguleringens store betydning for kraftproduksjon og kraftsystemet. Foreslåtte minstevannføring vil være positivt for biologisk mangfold, landskap og friluftsliv i Jønndalen. Flexibiliteten og regulerbarheten i systemet vil i liten grad bli påvirket.

Forholdet til vannforskriften, godkjent vannforvaltningsplan og til nasjonal- og regional prioritering

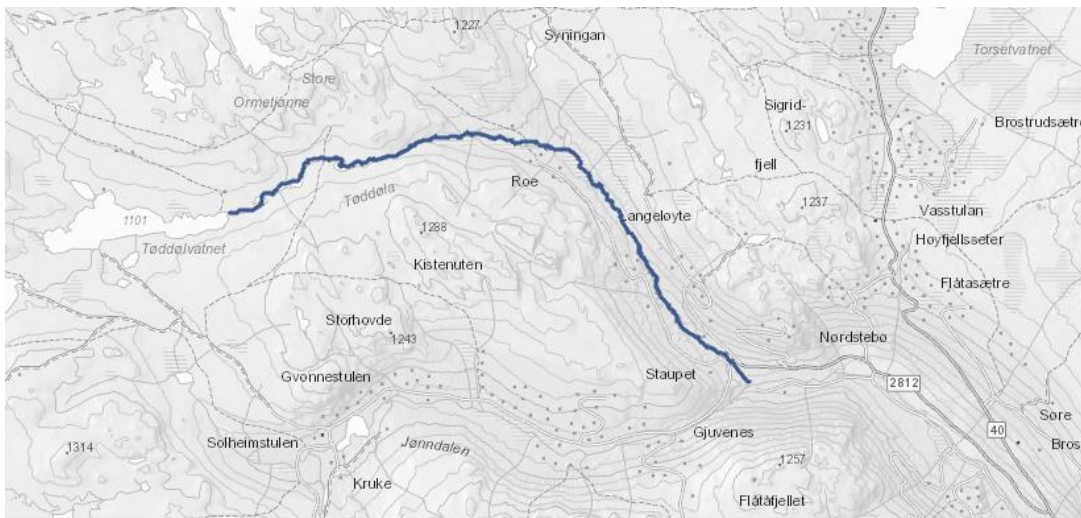
Uvdalsrevisjonen omfatter som tidligere nevnt ingen vannforekomster på vedlegg 2 i godkjent forvaltningsplan. Det er fire vannforekomster på vedlegg 3:

015-674-R Tøddøla

015-1342-R Jønndalsåa

015-1197-R Uvdalselva fra Nørdestebo til Fønnebøfjorden

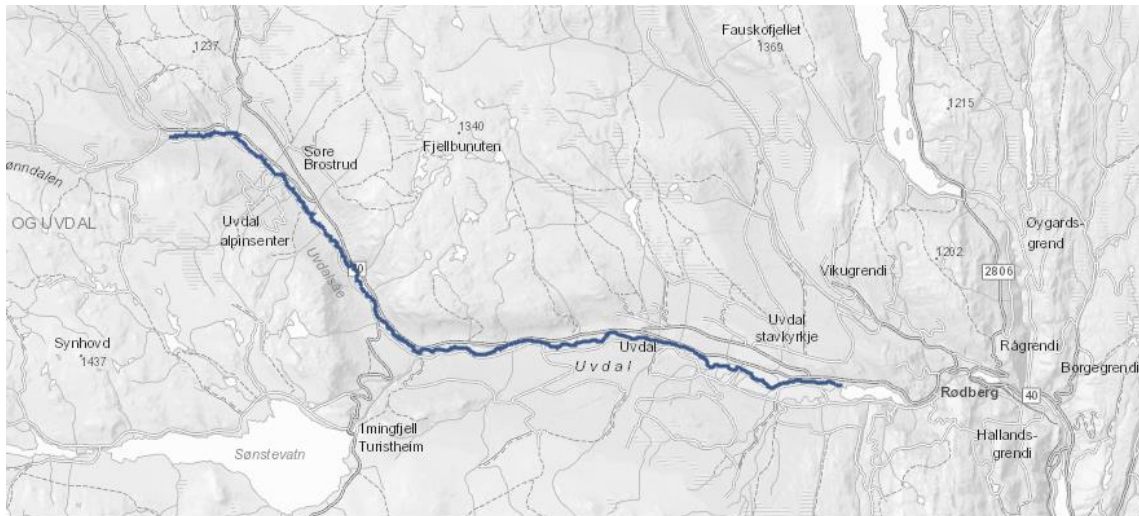
015-654-R Uvdalselva fra Fønnebøfjorden til Rødbergdammen

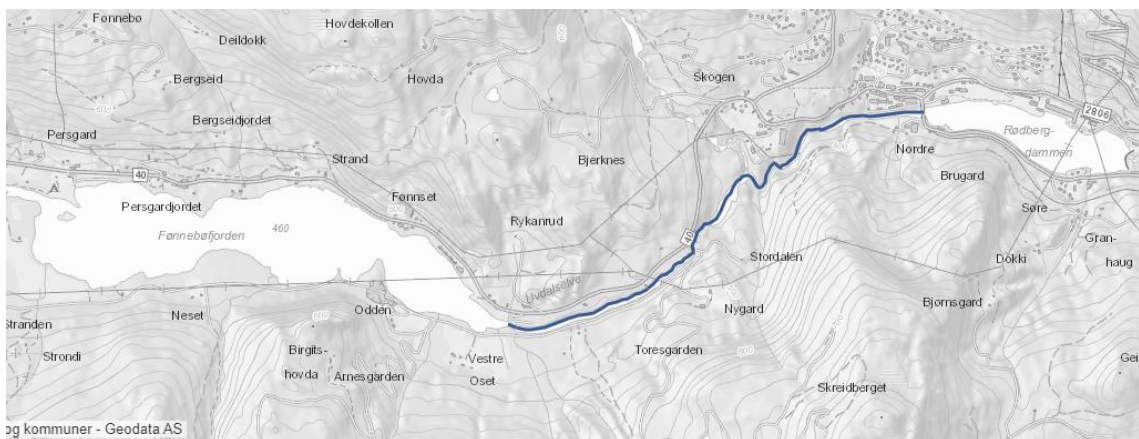
Figur 17. Vannforekomst 015-674-R Tøddøla (SMVF)

Figur 18. Vannforekomst 015-1342-R Jønndalsåa (SMVF)

Figur 19. Vannforekomst 015-1197-R Uvdalselva fra Nørdestebø til Fønnebøfjorden (SMVF)

Figur 20. 015-654-R Uvdalselva fra Fønnebøfjorden til Rødbergdammen

I vann-nett (pr. 20.11.2020) er den økologiske tilstanden i Jønndalsåe (015-1342), Tøddøla (015-674-R) og Uvdalselva fra Fønnebøfjorden til Rødbergdammen (015-654-R) angitt til moderat. Miljømålet er godt økologisk potensial. Strekningene er godkjent med miljømål som er høyere enn dagens tilstand.

Uvdalselva fra Nørdestebø til Fønnebøfjorden (015-1197-R) er definert som en naturlig vannforekomst og angitt å være i god økologisk tilstand. Eventuelle tiltak på ovenforliggende sterkt modifiserte vannforekomster vil bedre tilstanden i denne vannforekomsten ytterligere.

Flere tiltak er foreslått i vann-nett for vannforekomstene. NVE er sektormyndighet for å vurdere følgende tiltak:

- *Biotoptiltak terskler og lignende.* - Anlegge celleterskler på utvalgte steder for å gi et variert mikrohabitat for fisk og bunndyr. Foreslått for alle vannforekomstene.
- *Minstevannføring Uvdalsvassdraget.* - Vannføring som tiltak for å nå miljømål ble avvist i den sentrale godkjenningen av forvaltningsplanen.

Vannforekomstene Ølmosåi (015-511-R) nedenfor Sønstevatn og Tverråi nedenfor bekkeinntak (015-64-R) har moderat økologisk potensial. Vannforekomstene er begge gitt unntak fordi det er uforholdsmessig kostnadskrevenende å nå miljømålet.

Ved denne revisjonen har vi vurdert de tiltakene NVE er ansvarlige for som sektormyndighet, og kommet med våre anbefalinger, jf. tidligere vurderinger av krav om terskler og minstevannføring. Etter vår vurdering vil de foreslåtte tiltakene medvirke til at miljømålene kan nås.

Standardvilkårene som innføres ved revisjonen gir hjemmel til å pålegge ytterligere biotopjusterende tiltak når som helst i perioden fram til neste revisjonstidspunkt, dersom dette blir vurdert å være nødvendig.

Ny miljøtilstand i en vannforekomst kan fastsettes først etter at vannforekomsten har blitt utsatt for en reel påvirkning, som følge av gjennomførte miljøtiltak. Revurdering av miljøtilstand vil skje på bakgrunn av oppdatert karakterisering og påfølgende ny tilstandsvurdering. Dette gjøres av Statsforvalteren (ansvarlig for påvirkning/karakterisering/tilstand) i samråd med aktuelle sektormyndigheter.

Merknader til reviderte konsesjonsvilkår

Generelt

Gjeldende konsesjonsvilkår ble gitt ved kgl.res. av 12.5.1961 og ved kronp.res. 13.11.1964. Konsesjonene har et felles vilkårssett med utgangspunkt i vilkårene for 1961 konsesjonen, men med to suppleringer etter konsesjonen i 1964, hhv. i post 19 (fløtning) og ny post 29 (komp. krafttap Nore II). NVE foreslår at gjeldende konsesjonsvilkår oppdateres i tråd med dagens standardvilkår. Dette betyr at ordlyden i mange av vilkårene endres og suppleres, men også at det innføres enkelte nye vilkår, og at vilkår som ikke lenger er relevante blir fjernet.

Vilkårsposter fra de gamle vilkårene som foreslås fjernet i sin helhet er post 2 om hjemfall da konsesjonen er gitt på ubegrenset tid. Videre foreslår vi at postene 6-10, 12, 16, 19, 26 og 29 fjernes. Disse bestemmelsene anses ikke å være relevante i dag, og er ikke del av moderne standardvilkår.

Post 19 omhandler plikter i forbindelse med fløtning i vassdraget. Post 26 angir at skjønnsmenn skal oppnevnes av kongen.

Post 29 i gjeldende vilkår har bestemmelse om at «kraftselskapet plikter å kompensere produksjonstapet i Nore II ved kraftleveranse som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn». Vilkåret ble tatt inn i forbindelse med tilleggsreguleringen i 1964. Denne forpliktelsen må anses å være opp- og avgjort en gang for alle.

De andre postene som foreslås fjernet angår konsesjonærens ansvar for legehjelp og annen helsetjeneste, erstatning til etterlatte, forsamlingslokale, husrom og erstatning til vedkommende forsorgskommune.

Post 1 Konsesjonstid og revisjon

(tidligere post 1)

Bestemmelse om vilkårsrevisjon står ikke i gjeldende vilkår, og NVE foreslår at dette settes inn. Vi foreslår å fjerne bestemmelse om begrenset konsesjonstid angående eierskap til de utbygde fallene for andre enn staten eller norske kommuner, da det pr. i dag ikke er noen slike eiere. Videre vil dette

reguleres i ervervskonsesjonen som slike eventuelle eiere må søke om. Bestemmelsen anses dermed å være overflødig. Nevnte endringer er i tråd med moderne standardvilkår.

Post 2 Konesjonsavgifter

(tidligere post 3)

Økonomiske vilkår omfattes normalt ikke av en ren vilkårsrevisjon. Det har heller ikke kommet noen innspill om å endre vilkåret om konesjonsavgifter i denne saken. Konesjonsavgiftene videreføres derfor uendret.

Konesjonsavgiftene vedtatt ved kgl.res. 12. mai 1961 (Uvdalsreguleringen) videreføres med kr 0,50 pr. nat.hk. til staten og kr 2,75 pr. nat.hk. til kommunene. Oppjusterte satser er henholdsvis til stat kr 7,35 (pr. 1.1.2018) og kommune kr 39,67 (pr.1.1.2017).

I tråd med moderne standardvilkår foreslår vi å ta med bestemmelse om at avgiftene avsettes til et kommunalt fond.

I gjeldende vilkår står det at fastsettelse av konesjonsavgiften kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år. NVE anbefaler at det innføres vilkår om justering av konesjonsavgiftene etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer. Etter dagens regler (forskrift om justering av konesjonsavgifter mv.) reguleres satsene hvert 5. år. Dette gjelder uten hensyn til det tidspunkt konesjonen ble meddelt.

Bestemmelsene om tvangsinndrivelse og forsinkelsesrente foreslås endret i tråd med moderne standardvilkår.

I gjeldende vilkår skilles det på hvordan avgiftene skal beregnes i Uvdalselva og i vassdraget nedenfor Nore I. Vi foreslår at dette vilkåret videreføres uendret.

Vi foreslår tatt inn at beregningen av konesjonsavgifter etter vassdragsreguleringsloven samordnes med beregning av konesjonsavgifter etter vannfallrettighetsloven. Denne samordningen gjøres allerede i dag, og innebærer derfor ingen materielle endringer.

Post 3 Konesjonskraft

(tidligere post 22)

Teksten i tidligere post foreslås oppdatert i tråd med moderne standardvilkår.

Ifølge gjeldende vilkår kan pålegget om konesjonskraft tas opp til ny vurdering etter 30 år. NVE anbefaler at man innfører bestemmelse om 20 år i tråd med moderne standardvilkår. Dette følger av vassdragsreguleringsloven § 22 og vannfallrettighetsloven § 19.

Ifølge gjeldende vilkår er prisvilkåret å forstå som dagens OED-pris. Vi foreslår derfor en bestemmelse om OED-pris i tråd med moderne standardvilkår. Dette følger av vassdragsreguleringsloven § 22 og vannfallrettighetsloven § 19.

NVE foreslår å beholde bestemmelsen om at oppsagt kraft ikke senere kan forlanges avgitt.

NVE foreslår å beholde bestemmelsen om at staten kan kreve tildelt inntil 5 % av kraften, som er i tråd med moderne standardvilkår.

Post 4 Kontroll med betaling av avgift m.v.

(tidligere post 4)

Det materielle innholdet er uendret, men språket er modernisert.

Post 5. Fond og andre utbetalinger

(Ny post)

Etter dagens standard er pålegg om fond og andre utbetalinger i forbindelse med konsesjonen samlet under én post.

Post 17 i gjeldende vilkår har bestemmelse om at konsesjonæren skal betale kr. 100 000 til et jordbruksfond for Uvdal kommune. Selv om denne forpliktelsen også må anses som oppfylt en gang for alle, foreslår NVE å videreføre bestemmelsen uendret, for fortsatt å synliggjøre tilknytningen mellom fondet og konsesjonsvilkårene. Vi har ikke kjennskap til om fondet eksisterer i dag.

Post 6 Byggefrister m.v.

(tidligere post 5)

Det foreslås at fristen for oppstart av byggearbeid utvides fra 2 til 5 år, og at fristen for fullføring etter søknad kan utvides med ytterligere 5 år. Endringene er i tråd med moderne standardvilkår.

Post 7 Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift m.v.

(tidligere post 25)

Posten er i hovedinnhold beholdt, men har fått mer moderne språk. Begrensningen i konsesjonærens plikt knyttet til vanskeligheter og utgifter foreslås fjernet fra bestemmelsen, i tråd med moderne standardvilkår.

Vi foreslår at bestemmelsen om varsling av Naturvernrådet ved ødeleggelse av dyre- og plantearter, naturforekomster og steder med vitenskapelig eller historisk betydning fjernet da bestemmelsen ikke lenger anses aktuell.

Post 8 Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

(tidligere post 18)

Myndighet for godkjenning av planer og tilsyn foreslås lagt til NVE, istedenfor til «vedkommende departement». Dette er i tråd med moderne standardvilkår.

Vi foreslår videre at det tas inn bestemmelser om kommunens uttalerett angående anleggsveier, massetak og overskuddsmasser, om plikt for konsesjonær til å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder, om konsesjonærens plikt til opprydding, om at hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til nytte for allmennheten, og at NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring etter denne posten. Dette er i tråd med moderne standardvilkår.

Post 9 Naturforvaltning

(tidligere post 13)

Vi foreslår at moderne standardvilkår om naturforvaltning innføres. Vilkårene gir Miljødirektoratet/Statsforvalteren hjemmel til å pålegge konsesjonæren å gjennomføre tiltak av hensyn til fisk, plante- og dyreliv, bekoste naturvitenskapelige undersøkelser, dekke utgifter til ekstra oppsyn i anleggstiden, og å dekke utgifter til kontroll og tilsyn etter denne posten.

Vi foreslår en egen bestemmelse om å ta vare på og gjøre kompensierende tiltak for friluftsliv. Bestemmelsen er ny og i tråd med moderne standardvilkår.

Post 10 Automatisk fredete kulturminner

(ny post)

Vi foreslår at standard vilkår om automatisk fredete kulturminner tas inn.

Denne konsesjonen er fra 1961 og det ble i sin tid gjennomført kulturminneundersøkelser. Det er derfor ikke aktuelt å pålegge en såkalt sektoravgift for kulturminner i denne saken.

NVE registrerer at Fylkeskommunen viser til at det ble utført kulturminneundersøkelser i 1962 og at det vanskelig kan argumenteres for ytterligere arkeologiske undersøkelser i Sønstevatn i forbindelse med denne revisjonen.

Post 11 Forurensning m.v.

(ny post)

Vi foreslår å ta inn bestemmelsen i tråd med moderne standardvilkår.

Post 12 Veier, ferdsel m.v.

(tidligere post 11)

Posten videreføres i hovedtrekk, men med et mer moderne språk.

Post 13 Terskler m.v.

(ny post)

Vi foreslår å ta inn bestemmelsen i tråd med moderne standardvilkår.

Post 14 Rydding av reguleringssonen

(tidligere post 14)

Vi foreslår at bestemmelsen blir supplert og konkretisert, og at NVE gis myndighet til å gi pålegg etter bestemmelsen, alt i tråd med moderne standardvilkår.

Post 15 Manøvreringsreglement m.v.

(tidligere post 20)

NVE foreslår å fjerne tidligere bestemmelse om at manøvreringen skal forestås av en norsk statsborger da den ikke lenger anses aktuell. Vi foreslår også å fjerne bestemmelsen om tvangsmulkt ved brudd på reglementet da slike reaksjonsbestemmelser samles i de nye vilkårenes post 21, se kommentarer til denne posten nedenfor. Endringene er i tråd med moderne standardvilkår.

Post 16 Hydrologiske observasjoner, kart m.v.

(tidligere post 21)

Posten samsvarer i hovedsak med tidligere bestemmelse. NVE foreslår at «anleggets eier» erstattes med «konsesjonæren» og at «departementet» erstattes med «NVE» i tråd med moderne standardvilkår.

NVE anbefaler å oppdatere vilkåret til dagens standard. De tidligere vilkårene inneholder også en

bestemmelse om merking av reguleringsgrenser. Dette er i dag er en del av manøvreringsreglementet, og vil bli tatt inn i forslag til revidert reglement. Videre er det utdatert å kreve at kopier av alle kart som blir laget, skal sendes Norges Geografiske Oppmåling. Dette er ikke lenger en del av standardvilkåret. NVE foreslår ikke å videreføre denne bestemmelsen.

Post 17 Registrering av minstevannføring, krav om skilting og merking

(tidligere post 15, 21)

Dette standardvilkåret har relativt nylig fått sin nåværende form. Dels inngår flere tidligere standardbestemmelser i dette vilkåret, dels er det tatt inn nye, mer konkrete bestemmelser om skilting og merking.

NVE anbefaler å ta inn dette vilkåret etter dagens standard. For Uvdalsreguleringen er det i tidligere post 15 gitt bestemmelser om sikring av usikker is. Sikring av usikker is er en del av post 17 i moderne standardvilkår. I tidligere vilkår er det gitt detaljerte bestemmelser om hvordan sikringen skal foregå. NVE anser ikke dette som hensiktsmessig, og foreslår ikke å videreføre denne delen av vilkåret. Sikring av usikker is vil også kunne følges opp med hjemmel i IK-vassdrag (forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen).

Post 18 Etterundersøkelser

(ny post)

Vi foreslår å ta inn bestemmelsen i tråd med moderne standardvilkår

Post 19 Militære foranstaltninger

(tidligere post 24)

Dagens standardvilkår har mindre språklige endringer i forhold til de tidligere gitte vilkårene, men det materielle innholdet er uendret. NVE foreslår å ta inn bestemmelsen etter dagens standard i vilkårssettet.

Post 20 Luftovermetning

(ny post)

NVE foreslår at posten tas inn i tråd med moderne standardvilkår.

Post 21 Kontroll med overholdelsen av vilkårene

(tidligere post 27)

NVE anbefaler å ta inn bestemmelser i tråd med dagens standard i revidert vilkårssett. Disse bestemmelsene er oppdatert i henhold til gjeldende lovverk, og går ikke ut over bestemmelsene i loven. Selv om vilkåret etter dagens standard er mer omfattende enn de tidligere bestemmelsene, innebærer det derfor i realiteten ingen økte forpliktelser for konsesjonæren eller økt adgang for myndighetene til å fastsette sanksjoner.

Post 22 Tinglysing

(tidligere post 28)

Posten foreslås i hovedsak videreført, men med en mer moderne språkdrakt. Bl.a. foreslås at «tinglag» erstattes av «rettskretser» og at «vedkommende regjeringsdepartement» erstattes av «Olje- og energidepartementet». Dette er i tråd med moderne standardvilkår.

Oversikt over endringer i vilkår

Nye vilkår (Poster 1-21)	• kgl.res 12.5.1961
1. Konesjonstid og revisjon	1
2. Konesjonsavgifter	3
3. Konesjonskraft	22
4. Kontroll med betaling av avgift mv	4
5. Fond og andre utbetalinger	ny
6. Byggefrister	5
7. Konesjonærens ansvar ved anlegg/drift	25
8. Godkjenning av planer m.v	18
9. Naturforvaltning	13
10. Automatisk fredete kulturminner	ny
11. Forurensning	ny
12. Veier Ferdsel mv.	11
13. Terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring	ny
14. Rydding av reguleringssonen	14
15. Manøvreringsreglement	20
16. Hydrologiske observasjoner	21
17. Registreringer og skilting	15, 21
18. Etterundersøkelser	ny
19. Militære foranstaltninger	24
20. Luftovermetning	ny
21. Kontroll og sanksjoner	27
22. Tinglysning	28

Oppfølging av reviderte vilkår

NVE er ansvarlig myndighet for oppfølging av de reviderte vilkårene. Dette gjelder med unntak av vilkår om naturforvaltning, hvor ansvaret for oppfølging ligger under Statsforvalteren, eller

Miljødirektoratet når det gjelder anadrom fisk. Både NVE og Statsforvalteren/Miljødirektoratet har hjemmel i vilkårene til å kunne pålegge undersøkelser og miljøforbedrende tiltak etter behov.

Som hovedregel vil det være NVE som gir pålegg om tiltak som krever at det utarbeides detaljerte planer for landskap og miljø. Det samme gjelder hydrologiske pålegg, der vannføringsmålinger er sentralt. NVE kan også pålegge etterundersøkelser.

Statsforvalteren/Miljødirektoratet har myndighet til å pålegge nødvendige undersøkelser knyttet til ferskvannsbiologi, plante- og dyreliv og friluftsliv. Som hovedregel vil det være Statsforvalteren/Miljødirektoratet som gir pålegg om mindre habitattiltak, som kan gjennomføres uten at det er nødvendig å utarbeide detaljerte planer for landskap og miljø.

Både NVE og Statsforvalteren/Miljødirektoratet kan pålegge helhetlige tiltaksplaner, som omfatter flere tiltak i vassdraget. Som hovedregel vil tiltaksplaner, som krever at det utarbeides detaljerte planer for landskap og miljø, bli pålagt av NVE. Innholdet i tiltaksplaner som pålegges, vil bli fastsatt etter en dialog mellom NVE og Statsforvalteren/Miljødirektoratet.

Pålegg om tiltak eller undersøkelser må være knyttet til skader som er forårsaket av kraftutbyggingen. Kostnadene for gjennomføring må være rimelige i forhold til skadeomfang og nyttevirkning.

Merknader til nytt manøvreringsreglement

Foreslåtte reglementet får generelt en mer moderne språkdrakt. NVE foreslår å fjerne tidligere post 5 om at manøvreringen foretas av en norsk statsborger.

Post 1

Konsesjonen for Uvdalsreguleringen inneholder ikke krav til HRV og LRV for Fønnebøfjorden. I skjønnet (10. mai 1968) la retten til grunn at Fønnebøfjorden, som inntaksmagasin for Uvdal II, kan senkes 90 cm fra normalvannstanden etter regulering. Terskelen som definerer normalvannstanden er på kote 459,9. Normalvannstanden i Fønnebøfjorden ble senket med 80 cm etter at vassdraget ble regulert.

NVE anbefaler at det i reglementet vises til skjønnet for forutsetningene som gjelder Fønnebøfjorden.

NVE anbefaler at høydegrunnlaget blir konvertert til NN 2000. NVE har vært i kontakt med regulant med tanke på dette temaet og vil be om at høydegrunnlaget oppdateres. Skagerak Kraft har også selv foreslått dette i revisjonsdokumentet.

Når høydegrunnlag NN 2000 foreligger sendes det til Olje- og Energidepartementet slik at endelig manøvreringsreglement oppdateres etter dette høydegrunnlaget.

Post 2

NVE anbefaler at det slippes en helårlig minstevannføring fra bekkeinntaket i Krukeåi på 100 l/s i perioden 1. mai til 31. oktober og 50 l/s i perioden 1. november til 30. april. En slik minstevannføring vil redusere kraftproduksjonen med rundt 2,8 GWh/år.

Kommunen har stilt krav om at det opprettes målepunkt for minstevannføring oppstrøms Uvdal Alpinpark, fortrinnsvis ved Nørstebø Bru, noe Skagerak Kraft har stilt seg positive til.

NVE finner det ikke hensiktsmessig å pålegge et målepunkt for minstevannføring som foreslått av kommunen. Vårt forslag til minstevannføring vil innebære slipp av vann fra inntaket i Krukeåi og skal måles der. Skagerak Kraft står imidlertid fritt til ev. å etablere en stasjon for generell vannføringsmåling ved Nørstebø.

NVE anbefaler å stryke bestemmelse om slipping av vann av hensyn til fløtning, da bestemmelsen ikke lenger er aktuell.

Post 3 (Tidligere post 3 og 4)

NVE anbefaler å samle tidligere poster 3 og 4 i en post, noe som er i tråd med moderne reglement.

Post 4 (tidligere post 6 og 7)

Postene slås sammen og videreføres i hovedtrekk som tidligere.

Øvrige merknader

Tilrettelegging for allmennheten

Kommunen har krevd en rekke tiltak for å tilrettelegge for bruk av vassdraget for allmenheten:

1. Dokkebergområdet – stier, utkikkspunkt
2. Dokkeberg/utløp Fønnebøfjorden – badeplass og terskel
3. Ederklepp - badeplass
4. Prestgårdshølen – Fiskeplass
5. Sønstevann – båtutsettingsramper:
 - 1 -Odde ved Vighildhytta
 - 2 -Mevann
 - 3 -Sjugrudstjern
 - 4 -Rustrudsetra
6. Anlegge terskel i vik ved utløpet av Flåttå for etablering av badeplass.

Skagerak Kraft har kommentert ovennevnte forhold i revisjonsdokumentet og i sine kommentarer til høringsinnspillene. Skagerak Kraft viser til at allmenheten ble ivaretatt gjennom skjønnsprosessen ved etablering av en vei langs nordsiden av hele Sønstevann. Det ble også etablert en vei på vestsiden av Uvdalselva fra Fønnebøfjorden til Nørstebø som avbøtende tiltak på grunn av endret vannføring. I forbindelse med anleggsarbeid og oppdemming ble ulike turstier lagt om og tilrettelagt for allmenn ferdsel. Skagerak Kraft viser til at det ble bygget nytt båtutsett i betong i forbindelse med ombyggingsarbeidene av dammen på Sønstevann i 2013/1014. Denne er åpen for allmenheten til enhver tid.

Skagerak Kraft påpeker at mange av tiltakene som er krevd er av privatrettslig karakter og at flere av tiltakene ikke har noen sammenheng med ulemper som følge av reguleringen. De faller derfor etter deres syn utenfor revisjonsadgangen. Flere av tiltakene er i tillegg foreslått på områder der Skagerak Kraft ikke har noen eiendomsrett. Ut over etablering av terskler oppstrøms Bjørkeflåta kan ikke regulanten se at det er grunnlag for å gjennomføre tiltakene som kommunen har foreslått.

NVE støtter Skagerak Kraft sitt syn på disse tiltakene. NVE viser til at innføring av standard naturforvaltningsvilkår vil gi hjemmel for å kunne pålegge tiltak av hensyn til ferdsel og friluftsliv.

Regulering av et vann gjør det åpenbart utfordrende å bruke fritidsbåt. NVE mener at dette er ulemper det er naturlig at regulanten bidrar til å avbøte. NVE viser til at Skagerak Kraft relativt nylig har bygget en ny båtrampe for allmennheten ved Sønstevann. Ytterligere tilrettelegging for bruk av fritidsbåter i Sønstevann er etter NVEs syn et forhold av mer privatrettslig karakter og må løses gjennom frivillige avtaler med regulant eller rettslig prosess.

NVE mener tiltak for å bedre tilgjengeligheten til Uvdalselva i form av stier og badeplasser osv. vanskelig kan pålegges regulant. Uvdalsreguleringen er etter vårt syn ikke årsak til at tilgjengeligheten til elva enkelte steder kunne vært bedre. Etablering av badeplasser er heller ikke tiltak som etter vårt syn er naturlig å pålegge en konsesjonær i denne revisjonssaken. Disse tiltakene må eventuelt gjennomføres på frivillig basis av Skagerak Kraft.

Privatrettslige spørsmål som angår de enkelte eiendommer eller rettigheter som ble berørt av reguleringen, ble løst ved tidligere inngåtte minnelige avtaler og offentlig skjønn. Eventuelle ytterligere spørsmål av privatrettslig art må løses direkte mellom konsesjonæren og de respektive grunneierne, via minnelige avtaler eller rettslig prosess.

Krav om standardheving Vestsidevegen, vedlikeholdsplikt og nødvendig oppgradering av Dokkeberg bru
Kommunen har stilt krav om at Vestsideveien Dokkeberg bru oppgraderes til maks tonnasje utfra gjeldende regelverk for tømmertransport. Alternativt at det lages en ny bru/terskel ved utløpet av Fønnebøfjorden for samme formål.

Skagerak Krafts viser til at forpliktelsene knyttet til Vestidevegen er fastsatt ved rettslig skjønn. Fra Overskjønnet for Regulering av Uvdalvassdraget avholdt ved Numedal Herredsrett og avhjemlet 10. mai 1968 siteres :

”...pålegges regulanten å bygge og vedlikeholde sammenhengende bilveg fra Dokkeberg bro langs vestsiden (sydsiden) av Uvdalen og opp til et passende sted overfor Flåta Sag. Det blir å bygge bro ved Ølmos nær utløpet i Uvdalselven og over Uvdalselven ved Flåta Sag. Veien forbindes med riksvei 40 ovenfor Fønnebøfjorden med nødvendig bro over Gamleelven (Devegåi) og over Uvdalselven der Liverud bro står i dag, og forbindes med Jøndalsveien ved Flåta Sag. Alle broer bygges for 13 tonn akseltrykk og med total bredde 4,5 meter. Veien stilles til fri avbenyttelse for allmenheten.”

Skagerak Kraft mener de har overholdt sine forpliktelser som følger av skjønnskrevet. Skagerak Kraft er av den oppfatning at det ikke er nødvendig med ytterligere standardheving av veien og mener vedlikeholdet er tilfredsstillende og i henhold til skjønnskrevet. De viser til at de i samarbeid med kommunen har vært med på å heve standarden på enkelte strekninger. Dette gjelder spesielt strekningen fra Kyllsdal til Tverråi. Her er veien forsterket og asfaltert.

I skjønnet ble det gitt en tidsbegrensning på 10 år for vintervedlikeholdet. Etter utløpet av 10-årsperioden var det et samarbeid med kraftverkseier og kommunen om vintervedlikeholdet. Sommeren 2007 sa Skagerak Kraft opp dette samarbeidet med virkning fra og med vinteren 2008/2009.

NVE mener i likhet med Skagerak Kraft at ovennevnte forhold er av privatrettslig karakter og ligger utenfor revisjonsadgangen. Krav om ytterligere forbedringer av veier og bruer må finne sin løsning gjennom frivillige avtaler eller nytt skjønn.

Sikring av utløpstunnel fra Uvdal I og tilgang til bro over utløpet.

Kommunen påpeker at utløpet av Uvdal I ikke er sikret. Vannspeilet strekker seg inn i tunnelen. De krever sikring slik at ikke uvedkommende kan ta seg inn i tunnelen. De krever også en avklaring når det gjelder tilgangen til bro over utløpet.

Skagerak Kraft viser til at utløpet er skiltet med adgang forbudt og inngjerdet. De opplyser om at tunnelen er en alternativ innsatsvei for redningspersonell ved en eventuell katastrofe ved kraftverket og at ytterligere tiltak anses for unødvendige.

Skagerak Kraft informerer videre om at utløpsområdet med kanal i denne sammenheng må betraktes som privat grunn. Det er ikke anlagt veibro/vei over utløpskanalen som kommunen hevder, men det er bygget en montasjebro for setting av luke i tilfelle avløpstunnelen skal avstenges fra Uvdalselven ved revisjonsarbeider i tunnelen. Skagerak Kraft vil ikke anbefale at det gis allmenn tilgang til dette området.

NVE støtter Skagerak Krafts vurdering. Når det gjelder merking og sikkerhet knyttet til vassdragsanleggene er Skagerak Kraft ansvarlig, jf. tidligere merknader om IK-vassdrag. Det er et relativt strengt regelverk for skilting og merking av vassdragsanlegg. NVEs damtilsyn og miljøtilsyn følger opp sikkerhet og miljø knyttet til vassdragsanlegget.

Forslag til tiltak på eksisterende overføringstunnel Tøddøl-Vikvam

I Nore og Uvdal er det tre lange overføringstuneller inklusive Tøddøl-Vikvam som inngår i denne revisjonen. Nore og Uvdal Fremskrittsparti peker i sin høringsuttalelse på ev. muligheter for å øke overføringskapasiteten i tunnelen ved enkle tiltak. De viser til forsøk som er gjort som øker gjennomstrømningen med 8-10%. Hensikten med å øke gjennomstrømningen er å redusere overløp i flomsituasjoner.

NVE er generelt positive til opprusting og utvidelsesprosjekter som kan gi en bedre utnyttelse av eksisterende vannkraftverk uten vesentlig nye inngrep. Forslaget fra Nore og Uvdal Fremskrittsparti fremstår som et slikt prosjekt. Skagerak Kraft får ev. vurdere realismen og økonomien i det foreslåtte tiltaket nærmere.

Opprusting og utvidelsesprosjekt

I revisjonsdokumentet vurderes muligheter for opprusting- og utvidelsesprosjekter. Overføring av Beltetjønnbekken og Bjønnemyrene til Sønstevatn er nevnt som mulige alternativer.

Nore og Uvdal kommune ønsker ikke at det settes i gang en prosess for disse prosjektene. Det vil være av stor betydning at vannet i Bjønnemyran ikke overføres til Sønstevatn, men at det utnyttes slik at vannføringen i Uvdalselva ikke reduseres ytterligere. Kommunen viser til at det ligger søknader hos NVE om småkraft-utbygging for utnyttning av vannet i Bjønnemyran. Begge selskapene har lokalt eierskap.

Skagerak Kraft mener at overføring og bruk av eksisterende regulerings/kraftanlegg er bedre enn å etablere småkraftanlegg uten reguleringsevne.

NVE viser til at det ble gitt konsesjon til Bjønnebekk kraftverk v/Uvdal fossekompani AS den 28.09.2017. Kraftverket utnytter deler av nedbørfeltet til Bjønnemyran. Søknaden om Jønndalsåe kraftverk ble trukket i 2016.

NVE vil vurdere O/U-forslaget nærmere dersom det kommer en konkret søknad fra Skagerak Kraft om overføring av vann til Sønstevann.

Tilsyn/kvalitetssikring av Uvdalselva

Nore og Uvdal Fremskrittsparti mener tilsyn med Uvdalselva må skje i regi av NLB.

Skagerak Kraft viser til at de er medlem av Numedalslågen Brukseierforening (NLB) og gjennom det er tilsyn, lokal tilknytning og ansvar for minstevannføringskravet ved Labro ved Kongsberg ivarettatt.

NVE har ingen ytterligere kommentarer utover Skagerak Kraft sine. NVE vil følge opp eventuelle avvik fra manøvreringsreglement, både magasin vannstand og minstevannføring.

Dekning av utgifter til juridisk bistand

Nore og Uvdal kommune har stilt krav om å få dekket nødvendige utgifter til juridisk bistand i forbindelse med vilkårsrevisjonen. Det fremkommer imidlertid ikke hvilket beløp det ev. er snakk om.

Skagerak Kraft kan ikke se at det er behov for juridisk eller annen sakkyndig bistand i denne revisjonssaken.

NVE viser til retningslinjene for vilkårsrevisjon der dette temaet er behandlet. Her fremgår det at retten til juridisk og teknisk bistand ved revisjon av reguleringskonsesjoner først er til stede fra det tidspunkt NVE vedtar å igangsette en revisjon. Det vil derfor først være utgifter påløpt etter dette tidspunkt som eventuelt kan kreves refundert. Det er forutsatt at det ikke er behov for omfattende juridisk bistand i disse sakene

Kommunen må i første omgang stille krav til konsesjonær om hva de mener skal dekkes. Ved eventuell uenighet av hva som med rimelighet kan dekkes avgjøres dette av NVE.

Videre saksbehandling

Saken oversendes med dette til Olje- og energidepartementet for videre behandling. Sakens dokumenter er gjort tilgjengelige i Sedok.

Med hilsen

Kjetil Lund
vassdrags- og
energidirektør

Inga Katrine Johansen Nordberg
direktør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

1. Forslag til reviderte konsesjonsvilkår
2. Forslag til revidert manøvreringsreglement